

T?211/05. sz. ügy

Olasz Köztársaság

kontra

az Európai Közösségek Bizottsága

„Állami támogatások – A t?zsdén újonnan jegyzett vállalkozások javára az olasz hatóságok által kialakított támogatási program – A támogatást a közös piaccal összeegyeztethetetlennek nyilvánító és annak visszatéríttetését elrendelő határozat – Indokolási kötelezettség – Szelektív jelleg – A tagállamok közötti kereskedelem érintettsége – Versenytorzítás”

Az ítélet összefoglalása

1. *Államok által nyújtott támogatások – A Bizottság által végzett vizsgálat – El?zetes szakasz és kontradiktórius szakasz – Valamely támogatásnak a közös piaccal való összeegyeztethet?sége – Értékelési nehézségek – A kontradiktórius eljárás megindítására vonatkozó bizottsági kötelezettség – A támogatási intézkedésnek az érintett tagállammal való el?zetes megvitatására és a helyzetnek az általa szolgáltatott információk fényében történ? vizsgálatára vonatkozó kötelezettség*

(EK 87. cikk, (1) bekezdés, és EK 88. cikk, (2) és (3) bekezdés; 659/1999 tanácsi rendelet, 4. cikk, (4) bekezdés)

2. *Közösségi jog – Elvek – Védelemhez való jog – A Bizottság által indított közigazgatási eljárásokra való alkalmazás – Támogatási tervek vizsgálata*

(EK 88. cikk, (3) bekezdés)

3. *Államok által nyújtott támogatások – A Bizottság által végzett vizsgálat – Az EK 88. cikk (2) bekezdése szerinti hivatalos vizsgálati eljárás megindításáról szóló határozat – Indokolási kötelezettség*

(EK 88. cikk, (2) bekezdés; 659/1999 tanácsi rendelet, 6. cikk, (1) bekezdés)

4. *Államok által nyújtott támogatások – A támogatásnak a közös piaccal való összeegyeztethetlenségét megállapító bizottsági határozat – Indokolási kötelezettség*

(EK 88. cikk, (2) bekezdés, és EK 253. cikk)

5. *Államok által nyújtott támogatások – Fogalom – Az intézkedés szelektív jellege – A t?zsdére újonnan bevezetett társaságokra alkalmazandó adókedvezmény biztosítására irányuló intézkedés – Belfoglaltság – A nemzeti adórendszer jellegével és szerkezetével való igazolás – Az érintett tagállam bizonyítási kötelezettsége*

(EK 87. cikk, (1) bekezdés)

6. *Államok által nyújtott támogatások – A tagállamok közötti kereskedelem érintettsége – Versenytorzítás – Élénk versennyel jellemezhet? ágazatban nyújtott csekély összeg? támogatás*

(EK 87. cikk, (1) bekezdés)

7. Államok által nyújtott támogatások – Tilalom – Eltérések – Az EK 87. cikk (3) bekezdésének c) pontja szerinti eltérés hatálya alá tartozó támogatások

(EK 87. cikk, (3) bekezdés, c) pont)

1. Az állami támogatásoknak az EK 88. cikk (3) bekezdése szerinti ellenőrzési eljárása keretében különbséget kell tenni egyrészt az e cikk (3) bekezdése szerinti elzetes vizsgálati eljárás – amelynek célja pusztán az, hogy a Bizottság elzetes véleményt formálhasson mind az érintett intézkedés állami támogatás jellegéről, mint pedig az adott támogatásnak a közös piaccal való részleges vagy teljes összeegyeztethetőségéről –, és másrészt az ugyanezen cikk (2) bekezdése szerinti hivatalos vizsgálati szakasz között. Csak ez utóbbi vizsgálati szakasz – amelynek célja, hogy a Bizottság számára lehetővé tegye az ügy valamennyi körülményéről való teljes körű tájékozódást – keretében írja elő az EK Szerződés a Bizottság számára azt a kötelezettséget, hogy az érintetteket felhívja észrevételeik megtételére. Az EK 88. cikk alkalmazására vonatkozó részletes szabályok megállapításáról szóló 659/1999 rendelet 4. cikke (4) bekezdésének megfelelően a Bizottság köteles az EK 88. cikk (2) bekezdése szerinti eljárás megindítására, ha az első vizsgálat során nem tudott az összes nehézségen felülkerekedni azon kérdés tekintetében, hogy az ellenőrzése alá tartozó állami intézkedés támogatást valósít-e meg az EK 87. cikk (1) bekezdése értelmében, de legalábbis akkor, ha ezen első vizsgálat során nem tudott meggyőződni arról, hogy az érintett intézkedés, feltételezve, hogy állami támogatást valósít meg, mindazonáltal összeegyeztethető a közös piaccal.

Figyelemmel az EK 88. cikk (2) bekezdésében meghatározott eljárást megindító határozat jogi következményeire, amely az intézkedéseket elzetesen új támogatásoknak minősíti, anélkül hogy az érintett tagállamnak lehetősége lenne tiltakoznia e minősítéssel szemben, a Bizottságnak elzetesen fel kellett volna vetnie az érintett tagállamnak az eljárás tárgyát képező intézkedéseket annak érdekében, hogy a tagállamnak szükség esetén lehetősége legyen jeleznie a Bizottságnak, hogy szerinte az említett intézkedések nem minősülnek támogatásnak, vagy azok léteznek támogatásnak minősülnek.

(vö. 35–37. pont)

2. Az elzetes vizsgálati eljárás keretében a védelemhez való jog tiszteletben tartása megköveteli, hogy az érintett tagállam hatékonyan tudja ismertetni az azon tényekre vonatkozó álláspontját, amelyekre a Bizottság értékelését alapozta. Mindazonáltal ahhoz, hogy a védelemhez való jog e szakaszban történő megsértése a végleges határozat megsemmisítését vonja maga után, az szükséges, hogy e szabálytalanság hiányában az eljárás más eredményre vezethetett volna. E tekintetben a bizonyítási teher az érintett tagállamra hárul, mivel a védelemhez való jog bármely megsértése olyan formai hibának minősül, amely megköveteli, hogy az érintett fél a jogsértés saját egyéni jogaira gyakorolt különös negatív hatásaira hivatkozzon.

(vö. 45. pont)

3. A kontradiktórius eljárás elve, amely a közösségi jog alapvető elvének minősül, mivel az különösen a védelemhez való jog része, megköveteli, hogy a közigazgatási eljárás során az érintett félnek lehetősége legyen kifejezni álláspontját a Bizottság által az EK Szerződés megsértésének fennállására vonatkozó állítása alátámasztására hivatkozott tényállás, kifogások és körülmények valóságáról és relevanciájáról. Az EK 88. cikk alkalmazására vonatkozó részletes szabályok megállapításáról szóló 659/1999 rendelet 6. cikkének (1) bekezdése szerint „a hivatalos vizsgálati eljárást kezdeményező határozat összefoglalja a vonatkozó ténybeli és jogi

kérdéseket, tartalmazza a Bizottság elzetes értékelését a javasolt intézkedés támogatási jellegére vonatkozóan, és meghatározza a közös piaccal való összeegyeztethetőséggel kapcsolatban felmerült kétségeket.” Ennek az eljárást megindító határozatnak lehetvé kell tennie az érintett felek számára, hogy hatékonyan részt vegyenek a hivatalos vizsgálati eljárásban, amelynek során lehetvéget kapnak érveik kifejtésére. E célból elegendő, hogy a felek megismerjék, hogy a Bizottság milyen érvelés alapján jutott elzetiesen arra a megállapításra, hogy a szóban forgó intézkedés a közös piaccal összeegyeztethetetlen új támogatást jelenthet.

A Bizottság nem köteles tájékoztatni az érintett tagállamot álláspontjáról, mieltt elfogadná határozatát, mivel a tagállamot felszólították észrevételei megtételére.

(vö. 53–54., 58. pont)

4. Az indokolási kötelezettség terjedelme a kérdéses jogi aktus természetétl, valamint elfogadásának körülményeitl függ. Az indokolásnak világosan és egyértelműen kell tartalmaznia a jogi aktust kibocsátó intézmény érvelését, oly módon, hogy lehetvé tegye egyrészt a közösségi bíróság számára a jogszerőség vizsgálatára vonatkozó hatásköre gyakorlását, másrészt az érdekelték számára jogaik védelme és a döntés megalapozottságának megítélhetvége érdekében a meghozott intézkedés indokainak megismerését. Nem követelmény az indokolással szemben, hogy a releváns tény- és jogkérdések minden részletére kitérjen, amennyiben nem csupán szövege, hanem egyben kontextusa, valamint a tárgyra vonatkozó jogszabályok összessége alapján eldönthet a kérdés, hogy az indokolás megfelel-e az EK 253. cikk követelményeinek. Különösen, a Bizottságnak nem kell állást foglalnia az érdekelték által elé terjesztett minden érvet illetően. Elegendő, ha a határozat rendszerét illetően alapvető fontossággal bíró tényeket és jogi érveket ismerteti.

Egyébként a támogatási programok esetén a Bizottság arra szorítkozhat, hogy a kérdéses általános program jellemzőit tanulmányozza, anélkül hogy köteles lenne alkalmazásának minden egyes esetét megvizsgálni annak megállapítása érdekében, hogy e program támogatási elemeket tartalmaz-e.

Noha a Bizottság a határozatának indokolásában köteles legalább a támogatás nyújtásának körülményeit kifejteni, ha azok lehetvé teszik annak bizonyítását, hogy a támogatás érinti a tagállamok közötti kereskedelmet, és torzítja a versenyt, vagy annak torzításával fenyeget, nem köteles az érintett piacok tényleges helyzetének, a támogatásokban részesülő kedvezményezett vállalkozások piaci részesedésének, a versenytárs vállalkozások helyzetének és a szóban forgó szolgáltatások tagállamok közötti kereskedelmi forgalmának gazdasági elemzésére. Ezenkívül, a jogellenesen nyújtott támogatások esetén a Bizottság nem köteles bizonyítani e támogatásoknak a versenyre és a tagállamok közti kereskedelemre gyakorolt tényleges hatását. Ha ugyanis köteles lenne erre, akkor ez a követelmény azzal a következménnyel járna, hogy a jogellenes támogatásokat nyújtó tagállamokat azon tagállamok kárára részesítenék elnyben, amelyek már a tervezési szakaszban bejelentik a támogatásokat.

(vö. 68–69., 87., 158. pont)

5. Az EK 87. cikk (1) bekezdése alkalmazásában azt kell eldönteni, hogy adott jogi szabályozás keretén belül valamely nemzeti intézkedés alkalmas-e arra, hogy bizonyos vállalkozásokat elnyben részesítsen olyan más vállalkozásokkal vagy árukkal szemben, amelyek az említett szabályozás által követett célra tekintettel hasonló ténybeli és jogi helyzetben vannak.

Ez a helyzet áll fenn az olyan adókedvezmény esetében, amelyben csak a valamely szabályozott piacon a támogatási program rövid alkalmazásának időtartama alatt jegyzett társaságok érvényesíthetnek, míg minden más vállalkozást kizárnak ezen program elnyeiből, legyenek azok

a t?zsdén már korábban jegyzett társaságok, vagy olyan társaságok, amelyek nem teljesítik vagy nem képesek teljesíteni a t?zsdén való jegyzés feltételeit a támogatási program m?ködésének id?tartama alatt.

A szóban forgó intézkedéseknek a nemzeti adórendszer jellegével és felépítésével való igazolását illet?en, ha valamely ilyen különbségtétel más célokat szolgál, mint az általános rendszer által kit?zött célok, akkor a szóban forgó intézkedés f?szabály szerint olyannak min?sül, amelyre nézve teljesül az EK 87. cikk (1) bekezdésében foglalt szelektivitási feltétel. Az ilyen, a vállalkozások közötti megkülönböztetést bevezet? tagállamra hárul annak bizonyítása, hogy a megkülönböztetést a szóban forgó rendszer jellege és felépítése ténylegesen igazolja.

(vö. 119–120., 125. pont)

6. Az EK 87. cikk (1) bekezdése tiltja az olyan támogatásokat, amelyek érintik a tagállamok közötti kereskedelmet, és torzíják a versenyt, vagy azzal fenyegetnek. E két feltétel értékelése keretében a Bizottságnak nem kell bizonyítania, hogy a támogatásoknak tényleges hatása van a tagállamok közötti kereskedelemre, és hogy a versenyt ténylegesen torzíják, hanem csak azt kell megvizsgálnia, hogy e támogatások képesek-e érinteni e kereskedelmet és torzítani a versenyt.

Még a viszonylag jelentéktelen támogatás is érintheti a tagállamok közötti kereskedelmet, amennyiben élénk verseny van azokban az ágazatokban, amelyekben a kedvezményezett vállalkozások m?ködnek.

Egyébként, amennyiben valamely hatóság olyan ágazatban m?köd? vállalkozást támogat el?ny nyújtása révén, amelyre er?s verseny jellemz?, torzul a verseny, illetve fennáll a torzulás veszélye. Ha az el?ny mértéke alacsonyabb, a verseny is alacsonyabb mértékben torzul, viszont mégiscsak torzul. Azonban az EK 87. cikkben el?írt tilalmat minden olyan támogatásra alkalmazni kell, amely torzíja vagy torzulással fenyegeti a versenyt, amennyiben az érinti a tagállamok közötti kereskedelmet, függetlenül annak összegét?l.

(vö. 151–152., 154–155. pont)

7. Kizárólag az EK 87. cikk (3) bekezdésének c) pontja keretében, nem pedig a Bizottság korábbi határozataiban követett joggyakorlatra tekintettel kell értékelni a Bizottság azon határozatának a jogszer?ségét, amely megállapítja, hogy valamely új támogatás nem felel meg ezen eltérés alkalmazási feltételeinek.

F?szabály szerint a m?ködési támogatásokra az EK 87. cikk (3) bekezdése nem alkalmazandó, mivel torzíják a versenyfeltételeket azon a gazdasági területen, amelyen nyújtották ?ket, és természetükb?l következ?en nem alkalmasak az e rendelkezésben meghatározott célok valamelyikének elérésére.

(vö. 170., 173. pont)

AZ ELS?FOKÚ BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (harmadik tanács)

2009. szeptember 4. (*)

„Állami támogatások – A t?zsdén újonnan jegyzett vállalkozások javára az olasz hatóságok által kialakított támogatási program – A támogatást a közös piaccal összeegyeztethetetlennek nyilvánító és annak visszatéríttetését elrendelő határozat – Indokolási kötelezettség – Szelektív jelleg – A tagállamok közötti kereskedelem érintettsége – Versenytorzítás”

A T?211/05. sz. ügyben,

az **Olasz Köztársaság** (képviselik kezdetben: I. Braguglia, kés?bb: R. Adam és végül I. Bruni, meghatalmazotti min?ségben, segít?jük: P. Gentili avvocato dello Stato)

felperesnek

az **Európai Közösségek Bizottsága** (képviselik: V. Di Bucci és E. Righini, meghatalmazotti min?ségben)

alperes ellen

a t?zsdén újonnan jegyzett vállalatok részére Olaszország által nyújtott C 8/2004 (korábban NN 165/2003) [helyesen: C 8/2004. (korábban NN 164/2003.) számú] állami támogatásról szóló, 2005. március 16?i 2006/261/EK bizottsági határozat (HL 2006. L 94., 42. o.) megsemmisítése iránti kérelme tárgyában

AZ EURÓPAI KÖZÖSSÉGEK
ELS?FOKÚ BÍRÓSÁGA (harmadik tanács),

tagjai: J. Azizi elnök, E. Cremona (el?adó) és S. Frimodt Nielsen bírák,

hivatalvezet?: J. Palacio González f?tanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2008. szeptember 9?i tárgyalásra,

meghozta a következ?

Ítéletet

A jogvita el?zményei

1. A szóban forgó nemzeti intézkedések

1 A t?zsdén újonnan jegyzett vállalatok részére az Olasz Köztársaság által nyújtott támogatási programot a 2003. november 24?én 326. sz. alatt törvényre (326. sz. törvény) emelt, 2003. szeptember 30?i 269. sz. decreto legge (su) disposizioni urgenti per favorire lo sviluppo e la correzione dell'andamento dei conti pubblici (a gazdaság fejlesztésére és az állami költségvetés kiigazítására irányuló intézkedésekr?l szóló olasz törvényerej? rendelet; a továbbiakban: DL 269/2003) 1. cikke (1) bekezdésének d) pontja és a 11. cikke hozta létre. A támogatási program 2003. október 2?án, a DL 269/2003?nak a Gazzetta ufficiale della Repubblica italiana-ban (GURI, az Olasz Köztársaság Hivatalos Lapja) való közzététele napján lépett hatályba, anélkül hogy az Európai Közösségek Bizottságának bejelentették volna.

2 A DL 269/2003 1. cikke (1) bekezdésének d) pontja el?írja:

„A társasági adó alkalmazásában – az általános adólevonás sérelme nélkül – minden, a [DL

269/2003] hatálybalépésének napján működő társaság mentesül az alábbi terhek alól:

[...]

d) valamely szabályozott piacon való jegyzésre történő bevezetés költségeinek összege a [DL 269/2003] 11. cikke értelmében.”

3 A DL 269/2003 11. cikke elírja:

„1. Minden olyan társaság, amelynek részvényei az Európai Unió valamely tagállamának szabályozott piacán a [DL 269/2003] hatálybalépésének napja és 2004. december 31. között kerülnek bevezetésre, 20%-os kedvezményes jövedelemadókulcs alkalmazására jogosult abban az adóévben, amelyben részvényeit bevezették, valamint az azt követő két adóévben, ha részvényeit korábban nem forgalmazták az Unió valamely tagállamának szabályozott piacán [...], és ha a jegyzésre való bevezetéshez részvényjegyzési ajánlatot tett közzé, amelynek eredményeképpen az ajánlattétel évét megelőző üzleti évi mérlegben feltüntetett nettó vagyona a tárgyévi nyereség levonását követően 15%-kal vagy annál magasabb mértékben nő.

2. A bevallott nettó jövedelem, amelyre a jelen cikk (1) bekezdése értelmében a kedvezményes adókulcsot alkalmazni kell, nem haladhatja meg a 30 millió eurót.

3. Ha a jelen cikk (1) bekezdése szerinti részvényeket kivezették, illetve leszámítva az 1998. február 24-ii 58. sz. törvényerejű rendelet 133. cikkében foglalt esetet [tudniillik ha a vállalat részvényeit ezt követően bevezetik egy másik európai értéktőzsdén, amely a befektetők védelmét az olasz értéktőzsdén által biztosított szinten garantálja], az e rendelkezés szerint biztosított kedvezmény a visszavonást megelőző lezárt adóévre korlátozódik.

4. Az 1997. december 18-ii 466. sz. törvényerejű rendelet 1. és azt követő cikkei szerinti kedvezmény nem alkalmazható a jelen cikk (1) bekezdésében foglalt társaságokra azon adóévekben, amelyekben azok az ezen rendelkezés szerinti kedvezményben részesülnek. E társaságok azonban választhatják a fent hivatkozott 1997. december 18-ii 466. sz. törvényerejű rendelet szerinti kedvezmény alkalmazását a [DL 269/2003] szerinti kedvezmény helyett.”

4 Az 1997. december 18-ii decreto legislativo n° 466 (sul) riordino delle imposte personali sul reddito al fine di favorire la capitalizzazione delle imprese, a norma dell'art. 3, comma 162, lettere a), b), c), d) ed f), della legge 23 dicembre 1996, n° 662 (a 2003 december 23-ii 662. sz. törvényerejű rendelet 3. cikke százhatvankettedik bekezdése a), b), c) d) és f) pontjának megfelelően a jövedelmet terhelő személyi adóknak a társaságok tőkésítése elősegítése céljából való átcsoportosításáról szóló törvényerejű rendelet), amelyet a GURI 1998. január 5-ii 3. számának rendes mellékletében tettek közzé, létrehozta az úgynevezett „Super DIT” adócsökkentési mechanizmust (a továbbiakban: Super DIT). Azon társaságok tekintetében, amelyek értékpapírjait valamely szabályozott piacon bevezették, az első jegyzést követő három adóévre a Super DIT többek között a befektetett tőke emelésének az általános költségeire alkalmazandó adókulcs 7%-os csökkentését írja elő, amelynek eredményeképpen az általános adókulcs nem lehet alacsonyabb 20%-nál. A Super DIT-et a GURI 2001. október 24-ii 248. számában közzétett, 2001. október 18-ii legge no 383 (su) primi interventi per il rilancio dell'economia (a gazdaság fellendítését célzó első beavatkozásokról szóló törvény) helyezte hatályon kívül. Azonban azok a társaságok, amelyek 2001. június 30-ig tőkeemelésre irányuló ügyleteket hajtottak végre, az említett szabályozás értelmében továbbra is részesültek a fenti kedvezményekben.

5 A DL 269/2003 11. cikkének (4) bekezdése szerint az érintett társaságok választhatnak a fenti cikkben biztosított adózási ösztönzők és a Super DIT-ben előírt kedvezmény között.

2. A közigazgatási eljárás és a megtámadott határozat

6 A Bizottság 2003. október 22-i levelében felhívta az olasz hatóságokat, hogy adjanak felvilágosítást a DL 269/2003 szerint elfogadott intézkedésekről és azok hatálybalépéséről, emlékeztetve őket az EK 88. cikk (3) bekezdése alapján fennálló bejelentési kötelezettségükre.

7 Az olasz hatóságok 2003. november 5-i levelükben megadták a kért információkat, pontosítva, hogy egyrészt a DL 269/2003-at még törvénnyé kell alakítani, és másrészt hogy annak rendelkezései nincsenek hatással a 2003-as évben jövedelemadó címen fizetendő adóelőleg megállapítására.

8 A Bizottság a 2003. december 19-i levelében ismételten emlékeztette az olasz hatóságokat az EK 88. cikk (3) bekezdéséről eredő kötelezettségeikre, és felhívta őket, hogy az esetleges kedvezményezettakat tájékoztassák az EK Szerződésben és az EK [88]. cikk alkalmazására vonatkozó részletes szabályok megállapításáról szóló, 1999. március 22-i 659/1999/EK tanácsi rendelet (HL L 83., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 8. fejezet, 1. kötet, 339. o.) 14. cikkében arra az esetre előírt jogkövetkezményekről, ha megállapítást nyer, hogy a szóban forgó intézkedés jogellenesen végrehajtott támogatást képez. Az olasz hatóságok nem válaszoltak erre a levélre.

9 A Bizottság 2004. február 18-i levelében értesítette az Olasz Köztársaságot, hogy a DL 269/2003 1. cikke (1) bekezdésének d) pontja és 11. cikke értelmében nyújtott pénzügyi támogatások vonatkozásában megindítja az EK 88. cikk (2) bekezdése szerinti eljárást. Az olasz hatóságok 2004. április 21-én benyújtották észrevételeiket.

10 A hivatalos vizsgálati eljárás megindításáról szóló bizottsági határozatot 2004. szeptember 3-án tették közzé az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* (HL C 221., 7. o.).

11 2004. szeptember 16-án és 27-én találkozóra került sor a Bizottság szolgálatai és az olasz hatóságok között, hogy megvizsgálják a szóban forgó intézkedések egyes vonatkozásait.

12 A Bizottság 2004. október 4-én megkapta a Borsa Italiana SpA észrevételeit. A Bizottság továbbította ezeket az észrevételeket az olasz hatóságoknak, amelyek 2004. november 30-i levelükben bemutatták az ezekhez fűzött megjegyzéseiket.

13 A Bizottság 2005. március 16-án elfogadta a tőzsdén újonnan jegyzett vállalatok részére Olaszország által nyújtott C 8/2004 (korábban NN 165/2003) [helyesen: C 8/2004. (korábban NN 164/2003.) számú] állami támogatásról szóló 2006/261/EK bizottsági határozatot (HL 2006. L 94., 42. o.; a továbbiakban: megtámadott határozat).

14 A Bizottság a megtámadott határozatban elsőként leírja a fenti határozat elfogadását megelőző eljárást (I. pont) és a szóban forgó intézkedéseket (II. pont). Ezt követően bemutatja azokat az indokokat, amelyek a hivatalos vizsgálati eljárás megindításának alapjául szolgáltak (III. pont), az olasz hatóságok, valamint a harmadik érdekelt felek észrevételeit (IV. pont) és a szóban forgó támogatásra vonatkozó értékelését (V. pont).

15 Értékelésében a Bizottság elsőként megállapítja, hogy a vizsgált támogatási program nyilvánvaló szelektív előnyöket kínál, mivel sérti az adórendszer általános működését, és előnyben részesít bizonyos vállalkozásokat (a megtámadott határozat (26)–(32) preambulumbekkezdése).

16 Másodsorban, felhívja a figyelmet arra, hogy a biztosított el?nyök állami forrásból származnak, amennyiben az állam lemond az olasz Államkincstárba rendes körülmények között befolyó bevételekr?l (a megtámadott határozat (33) preambulumbekkezdése).

17 Harmadsorban, a Bizottság úgy véli, hogy a szóban forgó intézkedések azzal fenyegetnek, hogy érintik a tagállamok közötti kereskedelmet, és torzíják a vállalkozások közötti versenyt, mivel a kedvezményezett társaságok nemzetközi piacokon m?ködhetnek, és olyan piacokon folytathatnak kereskedelmi vagy más tevékenységeket, amelyeket er?s verseny jellemez (a megtámadott határozat (34)–(37) preambulumbekkezdése).

18 Negyedsorban, a Bizottság hangsúlyozza, hogy az olasz hatóságok el?zetes bejelentés nélkül hajtották végre az intézkedést, ily módon az jogellenes támogatást képez (a megtámadott határozat (38) preambulumbekkezdése).

19 Ötödsorban, a Bizottság a megtámadott határozat (39)–(45) preambulumbekkezdésében a támogatási program közös piaccal való összeegyeztethet?ségét vizsgálja, és kizárja, hogy arra az EK 87. cikk (2) és (3) bekezdése szerinti eltérések alkalmazhatók lennének.

20 A megtámadott határozat rendelkez? része a következ?képpen szól:

„(1) cikk

A [DL 269/2003] 1. cikke (1) bekezdésének d) pontjában és 11. cikkében leírt állami támogatás, amely adózási ösztönz?ket hagy jóvá az egy szabályozott európai piacra bevezetend? vállalkozásoknak, és amelyet [az Olasz Köztársaság] hatályba léptetett, összeegyeztethetetlen a közös piaccal [helyesen: Összeegyeztethetetlen a közös piaccal az [Olasz Köztársaság] által végrehajtott állami támogatási program, amely a [DL 269/2003] 1. cikke (1) bekezdése d) pontjának és 11. cikkének megfelelően, adózási ösztönz?k formájában nyújt állami támogatást a valamely szabályozott európai piacra bevezetett vállalkozások javára].

2. cikk

[Az Olasz Köztársaságnak] meg kell semmisíteni az 1. cikkben említett támogatási intézkedést [helyesen: támogatási programot] attól az adóévt?l kezd?d?en, amelyre ezen határozat bejelentése esik.

3. cikk

1. [Az Olasz Köztársaság] minden szükséges intézkedést köteles megtenni, hogy a kedvezményezettek?l visszakövetelje [helyesen: kedvezményezettekkel visszatérítesse] az 1. cikkben említett támogatást, amelyet jogszer?tlenül bocsátott rendelkezésükre.

2. A visszatérítést késedelem nélkül és a nemzeti jog szerinti eljárás keretében kell végrehajtani, feltéve hogy az lehetővé teszi jelen határozat azonnali és hatékony végrehajtását.

3. A visszatérítést a lehet? leghamarabb be kell fejezni. Különösen akkor, ha a folyó adóév közbeni adóbefizetések csökkentésével a támogatást már jóváhagyták, [az Olasz Köztársaságnak] a 2004?re el?írt utolsó befizetéssel a teljes adót be kell szednie [helyesen: Különösen, ha az állami támogatást a folyó adóévben esedékes adó csökkentése formájában már odaítélték, az [Olasz Köztársaság] köteles beszedni az esedékes adó teljes összegét a 2004?re el?írt utolsó befizetéskor]. Minden egyéb esetben [az Olasz Köztársaság] köteles visszakövetelni [helyesen: visszatéríttetni] az adót legkés?bb annak az adóévnek a végéig, amelyre jelen határozat bejelentési [helyesen: közlésének] id?pontja esik.

4. A visszatérítend? támogatások magukban foglalják a kamatokat is, amely attól a naptól esedékes, amikor a támogatást a kedvezményezett rendelkezésére bocsátották, addig a napig, amíg visszatérítésre nem került [helyesen: A visszatérítend? támogatások után meg kell fizetni a támogatásoknak a kedvezményezettek rendelkezésére bocsátása napjától visszatérítésük id?pontjáig esedékes kamatait is].

5. A kamatokat a 794/2004/EK bizottsági határozat V. fejezete alapján kell kiszámítani.

6. Jelen határozat bejelentését?l [helyesen: közlését?l] számított két hónapon belül [az Olasz Köztársaság] elrendeli a jogszer?tlen támogatás kamatterhekkkel növelt visszatérítését az 1. cikkben említett támogatás minden kedvezményezettjének.

4. cikk

A jelen határozat bejelentési idejét?l [helyesen: közlésének id?pontjától] számított két hónapon belül [az Olasz Köztársaság] tájékoztatja a Bizottságot a jelen határozatnak való megfelelés érdekében elfogadott és tervezett intézkedésekr?l. [...] [Az Olasz Köztársaság] ugyanilyen határid?vel köteles bemutatni minden olyan dokumentumot, amely igazolja a visszatérítési [helyesen: visszatéríttetési] eljárás megindítását a jogszer?tlen támogatás kedvezményezettjeivel szemben.

[...]"

Eljárás és a felek kérelmei

21 Az Els?fokú Bíróság Hivatalához 2005. május 26?án érkezett keresetlevelével az Olasz Köztársaság benyújtotta a jelen keresetet.

22 Az el?adó bíró jelentése alapján az Els?fokú Bíróság (harmadik tanács) úgy döntött, megnyitja a szóbeli szakaszt, és az Els?fokú Bíróság eljárási szabályzatának 64. cikke szerinti pervezet? intézkedések keretében írásbeli kérdéseket intézett a felekhez, illetve felhívta ?ket, hogy azokra írásban válaszoljanak. A felek a megszabott határid?n belül eleget tettek a kérésnek.

23 Az Els?fokú Bíróság a 2008. szeptember 9?i tárgyaláson meghallgatta a felek szóbeli el?terjesztéseit és az Els?fokú Bíróság kérdéseire adott válaszaikat.

24 Az Olasz Köztársaság azt kéri, hogy az Els?fokú Bíróság:

- semmisítse meg a megtámadott határozatot;
- a Bizottságot kötelezze a költségek viselésére.

25 A Bizottság azt kéri, hogy az Els?fokú Bíróság:

- utasítsa el a keresetet;
- az Olasz Köztársaságot kötelezze a költségek viselésére.

A jogkérdés?

26 Az Olasz Köztársaság öt jogalapra hivatkozik. Az első jogalap az EK 88. cikk (2) bekezdése szerinti eljárást megindító határozat vonatkozásában lényegében a kontradiktórius elv megsértésén alapul. A második jogalap lényeges eljárási szabályok és az EK 253. cikk megsértéséből fakad, amennyiben a Bizottság nem vette figyelembe, hogy az olasz jogrendben létezik egy, a szóban forgó intézkedéshez hasonló tulajdonságokkal rendelkező intézkedés. A harmadik, negyedik és ötödik jogalap az EK 87. cikk megsértésén, valamint az indokolás hiányán alapul. A harmadik jogalap keretében az Olasz Köztársaság a Bizottság által a megtámadott határozatban emelt egyik konkrét kifogás vonatkozásában hivatkozik továbbá a kontradiktórius elv megsértésére. Az Elsőfokú Bíróság elsőként az első és a harmadik jogalap keretében felhozott kontradiktórius elv megsértését vizsgálja meg, majd az indokolás hiányát, összegyűjtve az Olasz Köztársaság által e tekintetben kifejtett összes érvet, végül pedig az EK 87. cikk megsértését.

1. A kontradiktórius elv megsértéséről

27 Az Olasz Köztársaság lényegében az első jogalapjában és – az EK 87. cikk (1) bekezdésének megsértésével együttesen – a harmadik jogalapjában is hivatkozik a kontradiktórius elv megsértésére.

A hivatalos vizsgálati eljárást megindító határozat vonatkozásában lényegében a kontradiktórius elv megsértésére alapított első jogalapról

A felek érvei

28 Az Olasz Köztársaság kifogásolja, hogy a Bizottság hivatalos vizsgálatot indított az EK 88. cikk (2) bekezdése alapján, anélkül hogy felhívta volna arra, hogy adjon magyarázatot a szóban forgó intézkedések jellegéről és hatásairól. E tekintetben hivatkozik a Bíróság C-400/99. sz., Olaszország kontra Bizottság ügyben 2005. május 10-én hozott ítéletének (EBHT 2005., I-3657. o.) 29–31. pontjára. Ezen ítélkezési gyakorlatból az következik, hogy a Bizottságnak az EK 88. cikk (2) bekezdésében meghatározott eljárás megindítása előtt meg kell említenie a tagállamnak a szóban forgó intézkedéseket, hogy az hivatkozhasson arra, hogy az említett intézkedések nem minősülnek támogatásnak, vagy azok léteznek támogatásnak minősülnek.

29 Az Olasz Köztársaság lényegében arra hivatkozik, hogy a Bizottság a 2003. október 22-i levelében intézkedések összességére vonatkozó, általános információkérésre szorítkozott, anélkül hogy hivatkozott volna a DL 269/2003 1. és 11. cikkére, ami megakadályozta abban, hogy elzetes vitát kezdeményezzen a szóban forgó intézkedések sajátosságairól. Ezenkívül a Bizottság a 2003. december 19-i levelében jelezte, hogy nem rendelkezik olyan információkkal, amelyek alapján kizárhatná, hogy a DL 269/2003-ban elírt intézkedések a közös piaccal összeegyeztethetetlen állami támogatásoknak minősülnek. Az ilyen megfogalmazás önmagában nem tette lehetővé az olasz hatóságok számára, hogy a levélből megismerjék a Bizottságnak a szóban forgó intézkedésekkel kapcsolatos kétségeit. Ugyanezen levélben azt állítva, hogy nem rendelkezik olyan információval, amely alapján kizárhatná, hogy a potenciális kedvezményezettek közül ketten a DL 269/2003 szerinti adókedvezményben részesültek, a Bizottság ezenkívül nem vette figyelembe az olasz hatóságok által annak alátámasztására szolgáltatott információkat, hogy az említett intézkedések egyáltalán nincsenek hatással a 2003-as évben fizetendő adóelőlegre.

30 Egyébként az említett levél (3) bekezdéséből következik, hogy a Bizottság nem tudta kizárni, hogy a DL 269/2003 11. cikke szerinti adózási ösztönzők működési támogatásnak minősülnek. A Bizottság azonban elmulasztotta megjelölni azon indokokat, amelyek alapján úgy vélte, vagy legalábbis azt gyanította, hogy egyrészt állami támogatásokról, másrészt pedig működési támogatásokról van szó, és hogy azok „rendes körülmények között” nem tartozhatnak az EK 87. cikk (3) bekezdésének c) pontjában elírt eltérés alá. Ráadásul, mivel a levél e bekezdése egyáltalán nem hivatkozik a DL 269/2003 1. cikke (1) bekezdésének d) pontjában elírt intézkedésre, arra lehetne következtetni, hogy a szóban forgó intézkedés a Bizottság álláspontja szerint olyan beruházási támogatásnak minősül, amely engedélyezhető az EK 87. cikk (3) bekezdésének c) pontja alapján.

31 Figyelemmel arra, hogy ilyen körülmények között a legcsekélyebb elzetes vita kezdeményezése is lehetetlen, az Olasz Köztársaság úgy határozott, hogy nem válaszol a Bizottság 2003. december 19-i levelére, mivel már minden hasznos információt benyújtott a 2003. november 5-én kelt levelében.

32 Az Olasz Köztársaság ezenkívül vitatja a Bizottság azon érvét, amely szerint – az elzetes vizsgálati szakasztól kezdve – nem volt szükség a szóban forgó intézkedések esetleges létező támogatásként való minősítésére vonatkozó vitára, mivel az azok által bevezetett adókedvezményeket a Super DIT-et bevezető 466. sz. decreto legislativo által nyújtott korábbi kedvezmények folyamánként kell értékelni.

33 Mindenesetre az Olasz Köztársaság arra hivatkozik, hogy a szóban forgó intézkedéseket technikailag nem lehetett felfüggeszteni, és hogy az eljárást megindító határozat nem bír felfüggesztő hatállyal, tekintettel a szóban forgó intézkedések hatálybaléptetésére elírt határidőre. Úgy véli, hogy jogszerűen mellőzött minden fellépést az eljárást megindító határozattal szemben, fenntartva annak lehetőségét, hogy a végleges határozattal szemben benyújtott keresetben hivatkozzon a határozat esetleges hibáira.

34 A Bizottság elveti az Olasz Köztársaság érveit.

Az Elsőfokú Bíróság álláspontja

35 Meg kell állapítani, hogy az állami támogatásoknak az EK 88. cikk (3) bekezdése szerinti ellenőrzési eljárása keretében különbséget kell tenni egyrészt az e cikk (3) bekezdése szerinti elzetes vizsgálati eljárás – amelynek célja pusztán az, hogy a Bizottság elzetes véleményt formálhasson mind az érintett intézkedés állami támogatás jellegéről, mint pedig az adott támogatásnak a közös piaccal való részleges vagy teljes összeegyeztethetőségéről –, és másrészt az ugyanezen cikk (2) bekezdése szerinti hivatalos vizsgálati szakasz között. Csak ez utóbbi vizsgálati szakasz – amelynek célja, hogy a Bizottság számára lehetővé tegye az ügy valamennyi körülményéről való teljes körű tájékozódást – keretében írja elő az EK Szerződés a Bizottság számára azt a kötelezettséget, hogy az érintetteket felhívja észrevételeik megtételére (az Elsőfokú Bíróság T-95/03. sz., Asociación de Estaciones de Servicio de Madrid et Federación Catalana de Estaciones de Servicio kontra Bizottság ügyben 2006. december 12-én hozott ítéletének [EBHT 2006., II-4739. o.] 133. pontja).

36 A 659/1999 rendelet 4. cikke (4) bekezdésének megfelelően a Bizottság köteles az EK 88. cikk (2) bekezdése szerinti eljárás megindítására, ha az első vizsgálat során nem tudott az összes nehézségen felülkerekedni azon kérdés tekintetében, hogy az ellenőrzése alá tartozó állami intézkedés támogatást valósít-e meg az EK 87. cikk (1) bekezdése értelmében; de legalábbis akkor, ha ezen első vizsgálat során nem tudott meggyőződni arról, hogy az érintett intézkedés, feltételezve, hogy állami támogatást valósít meg, mindazonáltal összeegyeztethető a közös

piaccai (a fenti 35. pontban hivatkozott Asociación de Estaciones de Servicio de Madrid et Federación Catalana de Estaciones de Servicio kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 134. pontja).

37 Figyelemmel az EK 88. cikk (2) bekezdésében meghatározott eljárást megindító határozat jogi következményeire, amely az általa érintett intézkedéseket ideiglenesen új támogatásoknak minősíti, anélkül hogy az érintett tagállamnak lehetősége lenne tiltakoznia e minősítéssel szemben, a Bizottságnak elzárva meg kellett volna említenie az érintett tagállamnak az eljárás tárgyát képező intézkedéseket annak érdekében, hogy a tagállamnak szükség esetén lehetősége legyen jeleznie a Bizottságnak, hogy szerinte az említett intézkedések nem minősülnek támogatásnak, vagy azok létező támogatásnak minősülnek (a fenti 28. pontban hivatkozott Olaszország kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 29. pontja).

38 Azonban az olasz hatóságok és a Bizottság szolgálatai között folytatott levelezés vizsgálata nem tárt fel semmiféle, a Bizottság által az új terhelő kötelezettségek tekintetében elkövetett mulasztást.

39 Eltekintve, a Bizottság 2003. október 22-i levele, amely a DL 269/2003-ban szereplő intézkedések összességére vonatkozó, általános információkérésnek minősül, a „4. intézkedés” című részében tartalmazza a szóban forgó intézkedést.

40 Utalva e levélben arra, hogy bizonyos adóintézkedések „a vállalkozások bizonyos kategóriái számára adókedvezményeknek minősülnek, sőt bizonyos vállalkozások számára *ad hoc* támogatásokat valósít[anak] meg az [EK] 87. cikk (1) bekezdése alapján”, a Bizottság felhívta az olasz hatóságokat arra, hogy határozzák meg az említett adókedvezmények pontos jellegét, a kedvezményekben részesülők (akár becsült) körét és számát, a kedvezmények nyújtásához kapcsolódó becsült (akár becsült) pénzügyi hatást, az adórendszerben elfoglalt helyük esetleges igazolását, valamint bármely más olyan információt, amelynek alapján állást tud foglalni.

41 Az olasz hatóságok 2003. november 5-i levelükben válaszoltak e levélre, hangsúlyozva a szóban forgó intézkedések általános jellegét, hogy cáfolják az állami támogatásként való minősítésüket.

42 Másodsorban, a Bizottság a 2003. december 19-i levelében kifejtette, hogy nem rendelkezik olyan információkkal, amelyek alapján kizárhatná, hogy a vizsgált adózási ösztönzők olyan adókedvezménynek minősülnek, amelyek csak bizonyos vállalkozásokra vonatkoznak, amelyeket valamely szabályozott piacra bevezettek a támogatási program alkalmazásának időszakában, és hogy ez a kedvezmény a verseny és a Közösségen belüli kereskedelem torzulásához vezet. Kifejtette továbbá, hogy nem rendelkezik olyan információkkal, amelyek alapján kizárhatná, hogy a DL 269/2003 11. cikkében említett adózási ösztönzők működési támogatásnak minősülnek, ami „rendes körülmények között” összeegyeztethetetlen az egységes piaccal, amennyiben nem az EK 87. cikk (3) bekezdése szerinti befektetésekre vagy célokra irányulnak. Végül a Bizottság felhívta az olasz hatóságokat, hogy tájékoztassák az említett adózási ösztönzők potenciális kedvezményezettjeit a támogatás visszatéríttetésének lehetőségéről, amennyiben azt jogellenesnek minősítik.

43 E levelével a Bizottság értesítette az olasz hatóságokat az általa lefolytatott elzárva vizsgálatról, és így módon lehetőséget biztosított számukra az esetleges kifogásaik benyújtására. Az olasz hatóságok azonban nem emeltek kifogást.

44 A fentiekre figyelemmel meg kell állapítani, hogy az Olasz Köztársaságnak – az általa előadottakkal ellentétben – már azelőtt felhívták a figyelmét a vitatott intézkedésekre, hogy a Bizottság elfogadta volna az EK 88. cikk (2) bekezdése szerinti vizsgálati eljárást megindító határozatot.

45 Mindenesetre meg kell jegyezni, hogy még ha a védelemhez való jog tiszteletben tartása megköveteli is, hogy az érintett tagállam hatékonyan tudja ismertetni azon tényekre vonatkozó álláspontját, amelyekre a Bizottság értékelését alapozta (lásd e tekintetben és analógia útján a C-142/87. sz., Belgium kontra Bizottság ügyben 1990. március 21-én hozott ítélet [EBHT 1990., I-959. o.] 47. pontját), ez nem befolyásolja azt, hogy ahhoz, hogy a védelemhez való jog előzetes vizsgálati eljárásban történő megsértése a végleges határozat megsemmisítését vonja maga után, az szükséges, hogy e szabálytalanság hiányában az eljárás más eredményre vezethetett volna (lásd e tekintetben és analógia útján a Bíróság fent hivatkozott Belgium kontra Bizottság ügyben hozott ítéletének 48. pontját, a C-288/96. sz., Németország kontra Bizottság ügyben 2000. október 5-én hozott ítéletének [EBHT 2000., I-8237. o.] 101. pontját, az Elsőfokú Bíróság T-198/01. sz., Technische Glaswerke Ilmenau kontra Bizottság ügyben 2004. július 8-án hozott ítéletének [EBHT 2004., II-2717. o.] 201. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot). E tekintetben a bizonyítási teher az érintett tagállamra hárul, mivel a védelemhez való jog bármely megsértése olyan formai hibának minősül, amely megköveteli, hogy az érintett jogállam a jogsértés saját egyéni jogaira gyakorolt különös negatív hatásaira hivatkozzon (lásd e tekintetben a fent hivatkozott Technische Glaswerke Ilmenau kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 203. pontját).

46 E tekintetben meg kell állapítani, hogy az Olasz Köztársaság semmiféle olyan körülményt nem hozott fel, amely arra engedne következtetni, hogy az állítólagos szabálytalanság hiányában az eljárás más eredményre vezethetett volna, csak annak megállapítására szorítkozott, hogy „senki sem képes »kitalálni«, hogy a soha nem lezajlott előzetes vita hogyan befolyásolta volna az eljárás további alakulását”.

47 Az Olasz Köztársaság nem bizonyította különösen az EK 88. cikk (2) bekezdése szerinti eljárást megindító határozat állítólagos hibáiból eredő negatív hatást.

48 A fenti megfontolások összességére tekintettel azt a következtetést kell levonni, hogy az olasz hatóságok figyelmét már azelőtt felhívták a vitatott intézkedésekre, hogy a Bizottság elfogadta volna a vizsgálati eljárást megindító határozatot, és hogy mindenesetre az Olasz Köztársaság nem bizonyította olyan, az eljárást megindító határozattal kapcsolatos szabálytalanságok és hibák fennállását, amelyek hiányában az eljárás más eredményre vezethetett volna.

49 A jelen jogalapot tehát mint megalapozatlant el kell utasítani.

A harmadik jogalapnak a kontradiktórius eljárás elve megsértésére vonatkozó részér?

A felek érvei

50 Az Olasz Köztársaság azt állítja, hogy a Bizottság első ízben csak a megtámadott határozatban, különösen annak (30) preambulumbekkezdésében fogalmazta meg kifogását azon előnnyel kapcsolatban, amelyben az olasz vállalatok a világszinten elért nyereségük tekintetében a szóban forgó adókedvezmények alkalmazása nyomán részesülnek, illetve hogy a külföldi vállalatok abban csak az Olaszországban elért nyereségük tekintetében részesülnek. A Bizottság ezzel megsértette a kontradiktórius eljárás elvét.

51 Az Olasz Köztársaság hangsúlyozza, hogy a vizsgálati eljárást megindító határozatban, illetve annak lefolytatása során a Bizottság kizárólag az olasz és a külföldi vállalatok közötti állítólagos eltérő bánásmód kérdését vetette fel, amely szerint az előbbiek részesülnek a szóban forgó kedvezményből, míg az utóbbiak ki vannak zárva az említett programból. Ezzel szemben a Bizottság soha nem hivatkozott az olyan olasz és a külföldi vállalatok közötti állítólagos eltérő bánásmód kérdésére, amelyek mindegyike a szóban forgó támogatási program alá tartozik.

52 A Bizottság elutasítja az Olasz Köztársaság érveit.

Az Elsőfokú Bíróság álláspontja

53 Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint a kontradiktórius eljárás elve, amely a közösségi jog alapvető elvének minősül, mivel az különösen a védelemhez való jog része, megköveteli, hogy a közigazgatási eljárás során az érintett félnek lehetősége legyen kifejezni álláspontját a Bizottság által az EK-Szerződés megsértésének fennállására vonatkozó állítása alátámasztására hivatkozott tényállás, kifogások és körülmények valószerűségéről és jelentőségéről (a Bíróság C-413/06. P. sz., Bertelsmann et Sony Corporation of America kontra Impala ügyben 2008. július 10-én hozott ítéletének [az EBHT-ban még nem tették közzé] 61. pontja, lásd szintén ebben az értelemben az Elsőfokú Bíróság T-301/01. sz., Alitalia kontra Bizottság ügyben 2008. július 9-én hozott ítéletének [az EBHT-ban még nem tették közzé] 169. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot.)

54 Emlékeztetni kell arra, hogy a 659/1999 rendelet 6. cikkének (1) bekezdése szerint „a hivatalos vizsgálati eljárást kezdeményező határozat összefoglalja a vonatkozó ténybeli és jogi kérdéseket, tartalmazza a Bizottság előzetes értékelését a javasolt intézkedés támogatási jellegére vonatkozóan, és meghatározza a közös piaccal való összeegyeztethetőséggel kapcsolatban felmerült kétségeket.” Ennek az eljárást megindító határozatnak lehetővé kell tennie az érintett felek számára, hogy hatékonyan részt vegyenek a hivatalos vizsgálati eljárásban, amelynek során lehetőséget kapnak érveik kifejtésére. E célból elegendő, hogy a felek megismerjék, hogy a Bizottság milyen érvelés alapján jutott előzetesen arra a megállapításra, hogy a szóban forgó intézkedés a közös piaccal összeegyeztethetetlen új támogatást jelenthet (az Elsőfokú Bíróság T-195/01. és T-207/01. sz., Government of Gibraltar kontra Bizottság egyesített ügyekben 2002. április 30-án hozott ítéletének [EBHT 2002., II-2309. o.] 138. pontja).

55 Ugyancsak meg kell állapítani, hogy a hivatalos vizsgálati eljárás lehetővé teszi a vizsgálati eljárást megindító határozatban felvetett kérdések alaposabb vizsgálatát és tisztázását, oly módon, hogy ez utóbbi és a végleges határozat közötti esetleges eltérés önmagában nem minősül a végleges határozat jogszerűségét érintő hibának.

56 A jelen ügyben emlékeztetni kell arra, hogy a hivatalos vizsgálati eljárást megindító határozatban, pontosabban annak 19. pontjában a Bizottság jelezte, úgy tűnik számára, hogy a szóban forgó intézkedések csak az Olaszországban székhellyel rendelkező vállalkozásokat részesítik előnyben azon külföldi vállalkozások kárára, amelyek ugyanitt működnek, mivel ez utóbbiak nem jogosultak az említett intézkedések által nyújtott adókedvezményekre. Az olasz hatóságok a 2004. április 21-i levelükben jelezték, hogy a DL 269/2003 11. cikke értelmében valamely Olaszországban állandó telephely útján működő külföldi társaság, amelyet az Unió valamely szabályozott piacán jegyeznek, szintén részesülhet a szóban forgó intézkedések által nyújtott adókedvezményekben. A Bizottság e levelet követően a megtámadott határozat (30) preambulumbekkezdésében megállapította és pontosította, hogy mindazonáltal továbbra is fennáll egy, az olasz és a külföldi vállalatokra vonatkozó bánásmódbeli különbség, amennyiben a szóban forgó támogatási program által nyújtott adókedvezmények az előbbiek esetében a világszinten elért nyereség, míg utóbbiaknál az Olaszországban megszerzett és ott megadóztatott nyereség

tekintetében vehetők figyelembe.

57 Meg kell tehát állapítani – ahogyan azt a Bizottság jogosan hangsúlyozza –, hogy jóllehet ez utóbbi álláspontja bizonyosan finomodott a vizsgálati eljárást megindító határozatban megfogalmazott kétségekhez képest, ez pontosan az olasz hatóságokkal folytatott kontradiktórius párbeszéd eredménye, akiknek a hivatalos vizsgálati eljárás során mindvégig lehetőséjük volt arra, hogy a Bizottság kifogásai vonatkozásában kifejtsek álláspontjukat. Ugyanis, ellentétben azzal, amit az Olasz Köztársaság állít, a megtámadott határozat (30) preambulumbekkezdésében a Bizottság által megfogalmazott kifogás – tárgyát tekintve – nem különbözik a vizsgálati eljárást megindító határozatban, különösen annak 19. pontjában felhozott kifogástól. Az kizárólag az Olaszországban bejegyzett, illetve az ott be nem jegyzett vállalkozások közötti eltérő bánásmód jelentőségének, illetve ebből fakadóan az Olaszországban bejegyzett vállalkozások számára biztosított előny szelektív jellege jelentőségének értékelése tekintetében tér el.

58 Egyébként az állami támogatások ellenőrzésére vonatkozó egyetlen rendelkezésből, sem pedig az ítélkezési gyakorlatból nem következik, hogy a Bizottság köteles tájékoztatni az érintett tagállamot álláspontjáról, mielőtt elfogadná határozatát, mivel a tagállamot – ahogyan az a jelen ügyben is történt – felszólították észrevételei megtételére (lásd e tekintetben a fenti 45. pontban hivatkozott Technische Glaswerke Ilmenau kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 198. pontját).

59 Mindenesetre, ahogyan az a fenti 45. pontban megállapításra került, a védelemhez való jog bármely megsértése olyan formai hibának minősül, amely megköveteli, hogy az érintett jogállam a jogsértés saját alanyi jogaira gyakorolt különös negatív hatásaira hivatkozzon. Azonban e tekintetben meg kell állapítani, hogy az Olasz Köztársaság nem bizonyította, hogy e szabálytalanság hiányában az eljárás más eredményre vezethetett volna.

60 Ebből következik, hogy a harmadik jogalapnak a kontradiktórius eljárás elve megsértésére vonatkozó részét el kell utasítani.

2. Az indokolási kötelezettség megsértéséről

61 Az Olasz Köztársaság a második jogalapjában, illetve – az EK 87. cikk megsértésével együttesen – a harmadik, negyedik és ötödik jogalapjában is hivatkozik az EK 253. cikk megsértésére.

A felek érvei

62 Második jogalapjában az Olasz Köztársaság azt kifogásolja, hogy a Bizottság nem válaszolt kifejezetten a Borsa italiana által előterjesztett észrevételekre válaszul 2004. november 30-ai levelében megfogalmazott észrevételeire, amelyben hangsúlyozta, hogy az olasz jogrendben már létezik egy, a szóban forgó intézkedéshez hasonló tulajdonságokkal rendelkező intézkedés, Super DIT elnevezéssel. E rendelkezés tekintetében, amely a DL 269/2003 11. cikkének (4) bekezdésében előírt adózási ösztönzőkhöz kapcsolható, már kért tájékoztatást a Bizottság, annak esetleges hátrányosan megkülönböztető jellegét illetően, amit ezt követően az olasz hatóságok megszüntettek. Egyébként ezt az intézkedést formálisan a „Gazdasági és Pénzügyi” Tanácsnak is benyújtották, amely azt nem minősítette a Tanács és a tagállamok kormányainak a Tanács keretében 1997. december 1-én ülésező képviselői által elfogadott, a vállalkozások adózása területén létrehozandó magatartási kódexről szóló állásfoglalása (HL 1998. C 2., 2. o.) értelmében vett káros intézkedésnek.

63 Különösen az Elsőfokú Bíróság T-228/99. és T-233/99. sz., Westdeutsche Landesbank Girozentrale és Land Nordrhein-Westfalen kontra Bizottság egyesített ügyekben 2003. március 6-án hozott ítéletének (EBHT 2003., II-435. o.; a továbbiakban: WestLB-ítélet) 279–281. pontjára

és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatra támaszkodva, az Olasz Köztársaság hangsúlyozza, hogy a Bizottságnak meg kellett volna indokolnia, miért nem vélte szükségesnek, hogy a Super DIT tekintetében elfogadottal azonos álláspontot fogadjon el. Lényegében a Bizottságnak meg kellett volna indokolnia, hogy a megtámadott határozatban olyan intézkedést minősített összeegyeztethetetlennek a közös piaccal, amely hasonló egy nem sokkal korábbi intézkedéshez, a jelen ügyben a Super DIT-hez, és amellyel kapcsolatban egyetlen kifogás sem merült fel.

64 A harmadik jogalapjában az Olasz Köztársaság az EK 253. cikk megsértésére hivatkozik, amennyiben a Bizottság a megtámadott határozatban megállapítja, hogy a támogatási program alkalmazásának időszakában jegyzett társaságok szelektív elnyben részesülnek. A Bizottság megelégedett annak megállapításával, hogy az eltérő bánásmód nem függ össze a jegyzett és a nem jegyzett társaságok helyzete közötti egyetlen releváns különbségtétellel sem, és nem foglalt állást az e tekintetben a Borsa italiana, illetve az olasz hatóságok által hivatkozott érvekről sem.

65 A negyedik jogalapjában az Olasz Köztársaság arra hivatkozik, hogy a megtámadott határozat sérti az indokolási kötelezettséget, mivel a Bizottság úgy értékelte, hogy a szóban forgó intézkedés hatást gyakorol a Közösségen belüli versenyre. A Bizottságnak mindenesetre meg kellett volna jelölnie azokat a különös megfontolásokat, amelyek alapján azt a következtetést vonta le, hogy az intézkedés módosíthatja a versenyt, és potenciálisan érintheti a tagállamok közötti kereskedelmet. Ez a jelen ügyben annál is inkább igaz, mivel az érintett vállalatok különböző gazdasági ágazatokban működnek, a támogatások pedig nagyon csekély mértékűek. A Bizottság nem bizonyította, hogy a szóban forgó intézkedések működési támogatásnak minősülnek, illetve általános és hozzávetőleges megállapításokra szorítkozott. Az Olasz Köztársaság ezenkívül felhívja a figyelmet arra, hogy a Bizottság a megtámadott határozatban a vitatott intézkedések közül csak egyet vizsgált meg – tudniillik a DL 269/2003 11. cikkében előírt adókulcs-csökkentést –, és elmulasztotta megvizsgálni a tőzsdei jegyzésre történő bevezetés költségeinek az adóalapot képező összegből való levonását, amit a DL 269/2003 1. cikke (1) bekezdésének d) pontja ír elő.

66 Végül, az ötödik jogalapjában az Olasz Köztársaság kifogásolja, hogy a Bizottság arra szorítkozott, hogy a szóban forgó intézkedések közös piaccal való összeegyeztethetlenségét arra a körülményre alapozta, hogy azok működési támogatásokat vezetnek be, és mindenesetre jogilag nem indokolta kellőképpen a szóban forgó intézkedések közös piaccal való összeegyeztethetlenségére vonatkozó megállapítását.

67 A Bizottság vitatja az Olasz Köztársaság érveit.

Az Elsőfokú Bíróság álláspontja

68 Előljáróban emlékeztetni kell arra, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat szerint az indokolási kötelezettség terjedelme a kérdéses jogi aktus természetétől, valamint elfogadásának körülményeitől függ. Az indokolásnak világosan és egyértelműen kell tartalmaznia a jogi aktust kibocsátó intézmény érvelését, oly módon, hogy lehetővé tegye egyrészt a közösségi bíróság számára a jogszerűség vizsgálatára vonatkozó hatásköre gyakorlását, másrészt az érdekelték számára jogaik védelme és a döntés megalapozottságának megítélhetősége érdekében a meghozott intézkedés indokainak megismerését. Nem követelmény az indokolással szemben, hogy a releváns tény- és jogkérdések minden részletére kitérjen, amennyiben nem csupán szövege, hanem egyben kontextusa, valamint a tárgyra vonatkozó jogszabályok összessége alapján eldönthető a kérdés, hogy az indokolás megfelel-e az EK 253. cikk követelményeinek (a Bíróság C-367/95. P. sz., Bizottság kontra Sytraval és Brink's France ügyben 1998. április 2-án hozott ítéletének [EBHT 1998., I-1719. o.] 63. pontja, a fenti 63. pontban hivatkozott WestLB-ítélet 278. és 279. pontja, és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat). Különösen a Bizottságnak nem kell állást foglalnia az érdekelték által elé terjesztett minden érvet illetően.

Elegendő, ha a határozat rendszerét illetően alapvető fontossággal bíró tényeket és jogi érveket ismertet (lásd a fenti 63. pontban hivatkozott WestLB-ítélet 280. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).

69 Egyébként a támogatási programok esetén a Bizottság arra szorítkozhat, hogy a kérdéses általános program jellemzőit tanulmányozza, anélkül hogy köteles lenne minden egyes alkalmazási esetet megvizsgálni (a Bíróság C-15/98. és C-105/99. sz., Olaszország és Sardegna Lines kontra Bizottság egyesített ügyekben 2000. október 19-én hozott ítéletének [EBHT 2000., I-8855. o.] 51. pontja és a C-278/00. sz., Görögország kontra Bizottság ügyben 2004. április 29-én hozott ítéletének [EBHT 2004., I-3997. o.] 24. pontja) annak megállapítása érdekében, hogy e program támogatási elemeket tartalmaz-e (a Bíróság C-66/02. sz., Olaszország kontra Bizottság ügyben 2005. december 15-én hozott ítéletének [EBHT 2005., I-10901. o.] 91. pontja).

70 Ezen elvek fényében kell megvizsgálni, hogy a megtámadott határozatot megfelelően megindokolták-e a Bizottság értékelésének azon különböző szempontjai tekintetében, amelyeket az Olasz Köztársaság vitatott.

Az indokolási kötelezettség arra alapított megsértéséről, hogy a Bizottság nem vette figyelembe, hogy az olasz jogrendben létezik egy, a szóban forgó intézkedéshez hasonló tulajdonságokkal rendelkező intézkedés

71 A második jogalapjában az Olasz Köztársaság lényegében azt kifogásolja, hogy a Bizottság nem foglalt állást a két szóban forgó intézkedés – tudniillik a DL 269/2003 11. cikkében előírt adócsökkentés és a Super DIT – között fennálló állítólagos folytonosság tekintetében.

72 Előzetesen meg kell jegyezni, hogy a szóban forgó intézkedésekkel időbeli és jogi kapcsolatot mutató Super DIT-re való hivatkozásra formálisan első alkalommal a Borsa italiana által 2004. október 4-én benyújtott észrevételekben került sor, amelyekhez az olasz hatóságok a 2004. november 30-i levelükben megjegyzéseket tettek. Az olasz hatóságok és a Borsa italiana álláspontja szerint a szóban forgó intézkedéseket lényegében az olasz adórendszer általános elvei igazolják, mivel a Super DIT korábban az olasz jogrend részét képezte.

73 Szintén meg kell jegyezni – ahogyan azt az Olasz Köztársaság hangsúlyozza –, hogy a Bizottság a megtámadott határozatban azokat az indokokat ismertette, amelyek alapján a DL 269/2003 által előírt adózási ösztönzők az EK 87. cikk (1) bekezdése értelmében vett szelektív előnyt nyújtottak, egyáltalán nem hivatkozva a Super DIT-re.

74 Az Olasz Köztársaság által kifejtett érvelés azonban nem fogadható el.

75 E tekintetben elsőként meg kell állapítani, hogy a Bizottság – ahogyan arra beadványaiban hivatkozik – soha nem foglalt állást a Super DIT esetleges állami támogatásként való minősítése tekintetében, amelyet nem közöltek a Bizottsággal az EK 88. cikk (3) bekezdése alapján, és mivel azt 2001-ben hatályon kívül helyezték – amit az Olasz Köztársaság sem vitat –, nem képezte a szóban forgó támogatási program részét. A Super DIT a DL 269/2003 11. cikkében pusztán azért kerül megemlítésre, hogy az érintett vállalkozások ne részesülhessenek kettős adókedvezményben.

76 Ezt követően azt a tényt illetően, hogy a Bizottság a belső piac szabályainak alkalmazása tekintetében folytatott felügyeleti tevékenysége keretében és a „Gazdasági és Pénzügyi” Tanács által a Super DIT-re vonatkozó vizsgálat folytán állítólagosan tudomást szerzett a Super DIT-ről, meg kell állapítani egyrészt, hogy ez a két tevékenység nem képezi részét az állami támogatások vizsgálatának, és másrészt a Bizottságnak bármely látszólagos tétlensége valamely olyan intézkedés tekintetében, amely állami támogatásnak minősülhet, értelmét veszíti, amennyiben –

mint ahogyan a jelen ügyben is – a támogatási programot nem közölték a Bizottsággal (lásd e tekintetben a C?183/02. P. és C?187/02. P. sz., Demesa és Territorio Histórico de Álava kontra Bizottság egyesített ügyekben 2004. november 11?én hozott ítélet [EBHT 2004., I?10609. o.] 52. pontját.

77 Ezenkívül az a tény, hogy a Bizottság részletesen ismerhette a Super DIT?et, illetve hogy a hivatalos vizsgálati eljárás kezdeményezésére vonatkozó lehet?sége ellenére soha nem foglalt állást a Super DIT esetleges állami támogatásként való min?sítése tekintetében, nincs semmiféle kihatással az EK 87. cikk (1) bekezdése értelmében vett állami támogatás fogalmára, sem pedig a 659/1999 rendelet értelmében vett új vagy létez? támogatás min?sítésére.

78 Mindenesetre, feltételezve, hogy a Super DIT és a szóban forgó támogatási program a folytonosság és kiterjesztés logikájába illeszkedik, az a tény, hogy a Bizottság nem avatkozott be a Super DIT?et illet?en, nem bír jelent?séggel, mivel a jelen ügyben szóban forgó támogatási program – a Super DIT?t?l függetlenül vizsgálva – állami támogatásnak min?sül (lásd e tekintetben az 57/86. sz., Görögország kontra Bizottság ügyben 1988. június 7?én hozott ítélet [EBHT 1988., 2855. o.] 10. pontját és a C?148/04. sz., Unicredito Italiano ügyben 2005. december 15?én hozott ítélet [EBHT 2005., I?11137. o.] 105. pontját.

79 Végül emlékeztetni kell arra, hogy – a fenti 69. pontban hivatkozott ítélkezési gyakorlatnak megfelelően – a Bizottság nem volt köteles állást foglalni az érdekelték által elé terjesztett minden érvet illet?en. Elegend? volt, ha a határozat rendszerét illet?en alapvet? fontossággal bíró tényeket és jogi érveket ismertet (lásd szintén e tekintetben a fenti 45. pontban hivatkozott Technische Glaswerke Ilmenau kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 60. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot). Ráadásul a Bizottság arra sem volt köteles, hogy részletesen indokolja a megtámadott határozatot abban az esetben is, ha olyan érvelésre ad választ, amelyet irrelevánsnak vagy csak kevésbé relevánsnak tart (lásd e tekintetben a Bíróság Elnöke C?404/04. P?R. sz., Technische Glaswerke Ilmenau kontra Bizottság ügyben hozott végzésének [EBHT 2005., I?3539. o.] 37. pontját). Azonban mivel a Super DIT nem képezte részét a szóban forgó támogatási programnak, és az állami támogatásokra vonatkozó szabályokkal való összeegyeztethet?ségét a Bizottság semmilyen formában nem értékelte, az nem bír különös jelent?séggel a megtámadott határozat rendszerében.

80 Nem róható tehát fel a Bizottságnak, hogy nem válaszolta meg külön azt az állítást, amely szerint a szóban forgó intézkedések a Super DIT?tel való állítólagos folytonosságba illeszkedhetnek, és amelyet ennél fogva az olasz adórendszer általános elvei indokolhatnak.

81 Ennél fogva a fellebbez? második jogalapját – mint megalapozatlant – el kell utasítani.

A megtámadott határozat indokolásának hiánya a szóban forgó intézkedések szelektív jellegét illet?en

82 A Bizottság a megtámadott határozat (26)–(32) preambulumbekkezdésében bizonyítja a szelektív el?ny fennállását.

83 El?ször, a Bizottság a megtámadott határozat (26) preambulumbekkezdésében úgy véli, hogy a szóban forgó intézkedések az adórendszer általános m?ködését?l való eltérést vezetnek be, és kizárólagos el?nyt biztosítanak azon társaságok számára, amelyek a támogatási rendszer alkalmazásának rövid id?tartama alatt képesek bevezettetni magukat a t?zsdére, amely el?nyb?l kizszorulnak a t?zsdén már jegyzett vállalkozások, azok a vállalkozások, amelyek nem teljesítik a jegyzés feltételeit, illetve azok, amelyek úgy döntenek, hogy nem vezettetik be magukat a vonatkozó id?szakban.

84 A (27)–(29) preambulumbekkezdésben kifejti azokat az indokokat, amelyek alapján ez az eltérés nem igazolható az adórendszer természetével, mivel az nem tesz jelentős különbséget a valamely szabályozott piacon jegyzett és a nem jegyzett társaságok helyzete között. A Bizottság pontosítja egyrészt, hogy a kedvezményezettek által a jövőben elért nyereséget terhelő, a DL 269/2003 11. cikke szerinti adókulcs csökkentése aránytalan, mivel ez a haszon semmilyen módon nem függ össze a kedvezményezetteknek a tőzsdére való korábbi bevezetésével, sem a tőkéjük szerkezetével, sem pedig a tőzsdéi jegyzéshez kapcsolódó más jellemzőkkel, és másrészt hogy az adóköteles jövedelemből történő levonás, amelyet a DL 269/2003 1. cikke (1) bekezdésének d) pontja ír elő, rendkívüli támogatásnak minősül, mivel tovább növeli az általában levonható költségek mértékét. Egyébként a támogatási program alkalmazásának rövid időtartama, ami számos potenciális kedvezményezett ténylegesen kizárását eredményezte, a megtámadott határozat értelmében ellentétben áll a társaságok tőzsdéi jegyzése elősegítésének sajátos céljával.

85 Másodszor, a Bizottság a megtámadott határozat (30) preambulumbekkezdésében hangsúlyozza, hogy a szóban forgó intézkedések bizonyos méretű vállalkozásokra jelentős hatást gyakorolnak, és torzíthatják a versenyt, mivel javítják az említett vállalkozások helyzetét az Olaszországban be nem jegyzett versenytársakkal szemben. Ráadásul megállapítja, hogy mivel a szóban forgó adózási ösztönzőket az adórendszeren keresztül nyújtják, azok sokkal inkább kedveznek az olasz vállalkozásoknak, amelyek a világszinten elért nyereségükre alkalmazhatják az adókedvezményeket, mint a külföldi vállalkozásoknak, amelyek csak az Olaszországban elért nyereségükre érvényesíthetik azokat. A Bizottság szintén kizár minden, az adórendszer természetére alapított igazolást, mivel a támogatási program olyan rendkívüli támogatásnak minősül, amely nem igazolható az adórendszer általános működése keretében.

86 A fenti pontokból következik, hogy a megtámadott határozatban a Bizottság világosan ismertette, hogy a szóban forgó rendelkezések kedvezményezett vállalkozásai milyen módon részesülnek szelektív előnyben. E körülmények között az indokolás hiányára alapított harmadik jogalapot el kell utasítani.

A megtámadott határozat indokolásának hiányáról a szóban forgó intézkedéseknek a versenyre és a Közösségen belüli kereskedelemre gyakorolt hatása tekintetében

87 Emlékeztetni kell arra, hogy noha a Bizottság a határozatának indokolásában köteles legalább a támogatás nyújtásának körülményeit kifejteni, ha azok lehetővé teszik annak bizonyítását, hogy a támogatás érinti a tagállamok közötti kereskedelmet, és torzíthatja a versenyt, vagy annak torzításával fegyvet, nem köteles az érintett piacok tényleges helyzetének, a támogatásokban részesülő kedvezményezett vállalkozások piaci részesedésének, a versenytárs vállalkozások helyzetének és a szóban forgó szolgáltatások tagállamok közötti kereskedelmi forgalmának gazdasági elemzésére. Ezenkívül, a jogellenesen nyújtott támogatások esetén a Bizottság nem köteles bizonyítani e támogatásoknak a versenyre és a tagállamok közti kereskedelemre gyakorolt tényleges hatását. Ha ugyanis köteles lenne, akkor ez a követelmény azzal a következménnyel járna, hogy a jogellenes támogatásokat nyújtó tagállamokat azon tagállamok kárára részesítenék előnyben, amelyek már a tervezési szakaszban bejelentik a támogatásokat (lásd e tekintetben az Elsőfokú Bíróság T-55/99. sz., CETM kontra Bizottság ügyben 2000. szeptember 29-én hozott ítéletének [EBHT 2000., II-3207. o.] 100–103. pontját és a fenti 45. pontban hivatkozott Technische Glaswerke Ilmenau kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 215. pontját).

88 Ezen ítélkezési gyakorlatra tekintettel nem tűnik úgy, hogy a Bizottság a jelen esetben nem tett volna eleget azon kötelezettségének, hogy megfelelően indokolja a megtámadott határozat azon részét, amely a szóban forgó intézkedéseknek a versenyre és a Közösségen belüli

kereskedelemre gyakorolt hatására vonatkozik.

89 E tekintetben a Bizottság a megtámadott határozat (34)–(37) preambulumbekkezdésében vizsgálja a szóban forgó intézkedéseknek a versenyre és a Közösségen belüli kereskedelemre gyakorolt hatását.

90 Először is hangsúlyozza, hogy a szóban forgó intézkedések „torzíthatják” a vállalatok közötti versenyt és a tagállamok közötti kereskedelmet, mivel a támogatott [helyesen: kedvezményezett] társaságok nemzetközi piacokon is működhetnek, valamint kereskedelmi és egyéb gazdasági tevékenységeket fejthetnek ki olyan piacokon, amelyekre jellemző az élenk verseny” (a megtámadott határozat (34) preambulumbekkezdése).

91 Ezt követően felsorolja a tőzsdére való bevezetésüket kérelmező társaságok által kitűzött pénzügyi célokat, amelyek magukban foglalják a pénzügyi források bővítését és diverzifikációját, pénzügyi kapacitásuk növelését és a vállalkozás piaci értékelésének megszerzését, és megállapítja, hogy „[m]ivel a tőzsdére magukat bevezettetni szándékozó vállalatoknak rendkívüli adókedvezményeket [helyesen: adókedvezményt] nyújt, az intézkedés [helyesen: az érintett program] javítja ezen vállalatok versenyhelyzetét és pénzügyi kapacitását a konkurensekkel [helyesen: versenytársakkal] szemben”, pontosítva, hogy a leírt hatások „olyan olasz vállalatokat [helyesen: kedvezményezetteket] is előnyben részesíthetnek, amelyek olyan piacokon működnek, amelyeken Közösségen belüli kereskedelem zajlik”, és hogy ennél fogva „az intézkedés [helyesen: a program] sérti a kereskedelmet, és torzíja a versenyt” (a megtámadott határozat (35) preambulumbekkezdése).

92 Végül, a Bizottság pontosítja, hogy „[a]z olasz tőzsdékre bevezetett [tíz] vállalat a gyártástól a közszolgáltatásokig különbözik, a nemzetközi versenyre nyitott szektorokban [helyesen: ágazatokban] tevékenykednek”, és úgy véli, hogy a nyújtott adókedvezményekből származó előny jelentősnek minősül, mivel a támogatási program három éve alatt kedvezményezettenként elérheti a 11,7 millió eurót (a megtámadott határozat (36) preambulumbekkezdése).

93 A Bizottság a megtámadott határozat (37) preambulumbekkezdésében arra a következtetésre jut, hogy „az intézkedés [helyesen: program] által okozott versenytorzulás jelentős azokban a szektorokban [helyesen: ágazatokban], amelyekben a támogatottak [helyesen: kedvezményezettek] működnek, figyelembe véve, hogy ezek gyakran vezető szerepet játszanak a megfelelő olaszországi gazdasági szektorokban [helyesen: ágazatokban], ez pedig igazolja az intézkedés [helyesen: program] negatív értékelését”.

94 A megtámadott határozat indokolása ennél fogva lehetővé teszi az Olasz Köztársaság és a közösségi bíróság számára, hogy megismerjék azokat az indokokat, amelyek alapján a Bizottság úgy ítélte meg, hogy a jelen esetben teljesülnek az EK 87. cikk (1) bekezdésének a tagállamok közötti kereskedelem érintettségére és a verseny torzítására vonatkozó alkalmazási feltételei.

95 E megállapítást nem kérdőjelezi meg az Olasz Köztársaság arra való hivatkozása sem, hogy a verseny torzulásának és a szóban forgó intézkedések tagállamok közötti kereskedelemre való hatásának vizsgálata nem érintette a DL 269/2003 1. cikke (1) bekezdésének d) pontjában előírt intézkedést. E tekintetben elegendő emlékeztetni arra, hogy a megtámadott határozat (34)–(37) preambulumbekkezdése, hivatkozva az „intézkedés [helyesen: program]” hatásaira, világosan és egyértelműen tartalmazzák, hogy a Bizottság érvelése a támogatási program egészére, tehát mindkét szóban forgó intézkedésre vonatkozik.

96 A fentiekb?l következ?en a negyedik jogalap azon részét, amely a szóban forgó intézkedéseknek a versenyre és a Közösségen belüli kereskedelemre gyakorolt hatása tekintetében a megtámadott határozat indokolásának hiányán alapul, szintén el kell utasítani.

A megtámadott határozat indokolásának a szóban forgó intézkedések közös piaccal való összeegyeztethetlensége tekintetében való hiányáról

97 A Bizottság a megtámadott határozat (39)–(45) preambulumbekkezdésében vizsgálja a szóban forgó intézkedéseknek a közös piaccal való összeegyeztethet?ségét.

98 El?sör is, a Bizottság hangsúlyozza, hogy ezt az összeegyeztethet?séget az EK 87. cikk (2) és (3) bekezdése szerinti eltérések tükrében kell értékelni (a megtámadott határozat (39) preambulumbekkezdése), illetve hogy az olasz hatóságok nem vitatták kifejezetten az eljárást megindító határozatban kifejtett azon értékelését, amely szerint a fenti eltérések egyike sem alkalmazható a jelen ügyben (a megtámadott határozat (40) preambulumbekkezdése). Ezt követ?en el?adja, hogy „a juttatások [helyesen: kedvezmények] vagy nem köt?dnek semmilyen költséghez, vagy olyan költségekhez vannak kötve, amelyek sem a csoportmentességi rendelet, sem a közösségi iránymutatások szerint nem fogadhatók el támogatásnak” (a megtámadott határozat (41) preambulumbekkezdése). A Bizottság többek között pontosítja, hogy az EK 87. cikk (2) bekezdésében és (3) bekezdésének a), b) és d) pontjában el?írt eltérések nem alkalmazhatók a jelen ügyben (a megtámadott határozat 42–44. pontja). Végül, közelebbb?l az EK 87. cikk (3) bekezdésének c) pontját illet?en, hangsúlyozza, hogy „[a]z intézkedés által elrendelt adózási könnyítések [helyesen: a program által nyújtott adókedvezmények] nem köt?dnek bizonyos befektetésekhez, munkahelyteremtéshez vagy bizonyos projektekhez”, és hogy „[e]gyszer?en azon adókötelezettségek [helyesen: adóterhek] csökkentését jelentik, amelyeket az érdekelt vállalkozásoknak exporttevékenységük során normálisan be kell fizetniük [helyesen az érintett vállalkozásoknak gazdasági tevékenységük során rendes körülmények között viselniük kell], és ezért exporthoz kapcsolódó m?ködési állami támogatásnak [helyesen: ezért állami m?ködési támogatásnak] kell tekinteni ?ket, amely összeegyeztethetetlen a közös piaccal” (a megtámadott határozat (45) preambulumbekkezdése).

99 Azonban ami közelebbb?l a Bizottság azon állítólagos kötelezettségét illeti, hogy indokolja különösen azt a megállapítását, amely szerint a szóban forgó intézkedések nem egyeztethet?k össze a közös piaccal, azon lehet?ség ellenére, hogy a támogatások – még ha m?ködési támogatásnak min?sülnek is – indokolhatók, emlékeztetni kell arra, hogy a fenti 68. pontban hivatkozott ítélezési gyakorlat értelmében a Bizottság nem köteles állást foglalni az érdekelték által elé terjesztett minden érvet illet?en. Elegend?, ha a határozat rendszerét illet?en alapvet? fontossággal bíró tényeket és jogi érveket ismerteti. Ezenkívül, a fenti 79. pontban hivatkozott ítélezési gyakorlat értelmében, a Bizottság arra sem köteles, hogy részletesen indokolja a megtámadott határozatot abban az esetben is, ha olyan érvelésre ad választ, amelyet irrelevánsnak vagy csak kevésbé relevánsnak tart.

100 E tekintetben elegend? megjegyezni, hogy a Bizottság jogilag megkövetelt módon fejtette ki a támogatási program közös piaccal való összeegyeztethetlenségére vonatkozó megállapítása lényeges indokait, és a megtámadott határozat (46) preambulumbekkezdésében kijelentette, hogy e támogatásokra – mint m?ködési támogatásokra – egyik eltérés sem alkalmazható.

101 Meg kell állapítani, hogy a megtámadott határozat indokolása lehetővé teszi azon indokok megértését, amelyek alapján a Bizottság kizárta az EK 87. cikk (2) és (3) bekezdésében említett eltérések alkalmazását, pontosabban, azon indokokat, amelyek alapján a vitatott intézkedéseket az EK 87. cikk (3) bekezdése c) pontjának hatálya alá nem tartozó működési támogatásnak, nem pedig beruházási támogatásnak minősítette.

102 A fenti megfontolások alapján az ötödik jogalap azon részét, amely a megtámadott határozat indokolásának a szóban forgó intézkedések közös piaccal való összeegyeztethetatlensége tekintetében való hiányára vonatkozik, el kell utasítani.

3. Az EK 87. cikk megsértéséről

103 Az Olasz Köztársaság a harmadik, negyedik és ötödik jogalap keretében a Bizottság által a szóban forgó intézkedések vonatkozásában végzett értékelés különböző szempontjait illetően az EK 87. cikk megsértésére hivatkozik. A harmadik jogalapja keretében a tőzsdén újonnan jegyzett társaságoknak nyújtott kedvezmény fennállását, valamint ezen előny szelektív jellegét, a negyedik jogalap keretében a szóban forgó intézkedéseknek a versenyre és a Közösségen belüli kereskedelemre gyakorolt hatását, az ötödik jogalap keretében pedig a szóban forgó intézkedések közös piaccal való összeegyeztethetatlenségét vitatja.

A tőzsdére újonnan bevezetett társaságoknak nyújtott előny szelektív jellegéről

A felek érvei

104 A harmadik jogalapja kapcsán az Olasz Köztársaság hangsúlyozza, hogy a vizsgált intézkedések nem szelektív jellegűek, illetve hogy az alkalmazásukkal járó megkülönböztetést az adórendszer jellege vagy szerkezete indokolja.

105 Az Olasz Köztársaság vitatja a megtámadott határozat (26) preambulumbekkezdésében megfogalmazott észrevételt, amely szerint az előny szelektív jellege abban nyilvánul meg, hogy a szóban forgó intézkedés eltér „az adórendszer normális [helyesen: általános] működésétől”, és bizonyos vállalkozásokat vagy bizonyos termékeket részesít előnyben, mivel olyan intézkedés [helyesen: program], amelynek támogatásában csak azok a vállalatok [helyesen: vállalkozások] részesülhetnek, amelyek képesek az említett időszakban bevezettetni magukat a tőzsdére”. Úgy véli, hogy mivel a szóban forgó támogatási program minden olyan részvénytársaságra vonatkozik, amely potenciálisan tőzsdére vihető, az nem minősül szelektívnek. Ugyanis valamely új támogatási program címzettjei szükségszerűen azok a vállalkozások, amelyek a hatálybalépésének időpontjában megfelelnek az abban említett feltételeknek, míg nem címzettjei azok a vállalkozások, amelyek nem felelnek meg e feltételeknek, vagy azoknak egy korábbi időpontban feleltek meg.

106 Az Olasz Köztársaság szintén vitatja a megtámadott határozat (27) preambulumbekkezdésében megfogalmazott észrevételt, amely szerint a szóban forgó támogatási program nem igazolható az olasz adórendszer természetével, aránytalan, mivel az adókulcs-csökkentés a kedvezményezettek által a jövőben elért haszonra alkalmazandó, amely semmilyen módon nem függ össze a kedvezményezetteknek a tőzsdére való korábbi bevezetésével, sem a tőkéjük szerkezetével, sem pedig a tőzsdéi jegyzéshez kapcsolódó más jellemzőkkel, illetve alkalmazásának rövid időtartamát figyelembe véve szintén nem igazolható sajátos céljaival, mivel számos potenciális kedvezményezett számára ténylegesen hozzáférhetetlenné tette a programot. Az Olasz Köztársaság szerint a szóban forgó intézkedések az adórendszer logikájához szorosan hozzátartozó megkülönböztetést vezetnek be azzal, hogy olyan helyzethez – a tőzsdén jegyzett társaságok helyzetéhez – kapcsolódnak, amely objektíve

különbözik a t?zsdén nem jegyzett társaságok helyzetét?!. A t?zsdén jegyzett társaságoknak jelent?s költségekkel kell számolniuk, amelyeket – részben – nekik kell viselniük, mivel el?fordulhat, hogy azok nem vonhatók le abban az adóévben, amelyben felmerültek, vagy még ha levonhatók is, levonhatóságuk olyan adómegettakarítást eredményezne, amelynek mértéke nem haladhatná meg az adóköteles jövedelemre alkalmazandó adók mértékét.

107 Az Olasz Köztársaság álláspontja szerint a Bíróság C?143/99. sz., *Adria?Wien Pipeline és Wietersdorfer & Peggauer Zementwerke* ügyben 2001. november 8?án hozott ítéletének (EBHT 2001., I?8365. o.) 41. és 42. pontjában, és a C?409/00. sz., *Spanyolország kontra Bizottság* ügyben 2003. február 13?án hozott ítélet (EBHT 2003., I?1487. o.) 52. pontjában meger?sítette, hogy a t?zsdén jegyzett társaságokra való eltér? adójogi bánásmód alkalmazása illeszkedik az adórendszer logikájába, és nem min?sül szelektív eljárásnak.

108 A Bizottság azon érvét illet?en, amely szerint a DL 269/2003 11. cikkében el?írt adócsökkentés nem a t?zsdére való bevezetés költségeihez, hanem a társaságok által elért nyereséghez kapcsolódik, az Olasz Köztársaság hangsúlyozza, hogy el?fordulhat, hogy nem keletkezik nyereség, amely esetben az adó mértékének csökkentése semmiféle tényleges hatással nem jár, és még ha keletkezik is nyereség, a magához a t?zsdére való bevezetéshez szükséges költségek bizonyosan lényegesen csökkentik annak mértékét.

109 Következésképpen a Bizottság azon nyilatkozata, amely szerint az eltér? bánásmód „nem függ össze a jegyzett és a nem jegyzett társaságok helyzete közötti egyetlen releváns különbségtétellel sem” (a megtámadott határozat (27) preambulumbekkezdése), jogilag téves.

110 Az Olasz Köztársaság végül hozzáteszi, hogy a szóban forgó intézkedések értékeléséhez nem az összes részvénytársaság, inkább csak azon részvénytársaságok helyzetét kellene összehasonlítani, amelyek potenciálisan t?zsdére vihet?k. Ebben az esetben egyértelm? lenne, hogy mivel a vitatott intézkedések megkülönböztetés nélkül minden olyan részvénytársaságra vonatkoznak, amelyek potenciálisan t?zsdére vihet?k, azok nem min?sülnek „szubjektíve” szelektívnek.

111 Az Olasz Köztársaság szerint a Bizottság ezenkívül nem vette figyelembe a szóban forgó két intézkedés közötti összefüggést, mivel azok a korábbi intézkedések – nevezetesen a Super DIT – által a t?zsdére újonnan bevezetett társaságok részére nyújtott adókedvezmények sorába illeszkednek.

112 Szintén hangsúlyozza, hogy az intézkedések, még ha átmenetiek is, meg?rzik nem szelektív jellegüket, annál is inkább, mivel az id?beli korlátozás lehet?vé teszi a szóban forgó támogatási programnak az állam költségvetési szükségleteivel való összehangolását, illetve ezt a korlátozást az intézkedés kísérleti jellege is indokolhatja.

113 A megtámadott határozat (28) preambulumbekkezdését illet?en, amely szerint a t?zsdei bevezetéshez kapcsolódó költségek levonása, amelyet a DL 269/2003 1. cikke (1) bekezdésének d) pontja ír el?, rendkívüli támogatásnak min?sül, mivel tovább növeli az általában levonható költségek mértékét, az Olasz Köztársaság hangsúlyozza a megtámadott határozatból fakadó ellentmondást, mivel a Bizottság egyrészt azt állítja, hogy az említett intézkedés igazolható lenne a támogatási program által követett sajátos céllal, másrészt pedig figyelmen kívül hagyja ezt az igazolást a szóban forgó másik intézkedés – nevezetesen a DL 269/2003 11. cikkében el?írt adócsökkentés – tekintetében.

114 A megtámadott határozat (30) preambulumbekkezdését illet?en, amely szerint a szóban forgó intézkedések els?dlegesen az olasz vállalkozások számára kedvez?ek, mivel az adókedvezmények a világszinten elért nyereségük tekintetében alkalmazandók, az Olasz

Köztársaság hangsúlyozza, hogy valamely intézkedés szelektív jellegét kizárólag azon helyzetek összehasonlításával kell megítélni, amelyekre az egyrészről vonatkozik, és amelyeket másrészről kizár, míg nem helytálló, hogy valamely állami támogatás megállapítása végett a vizsgált intézkedéssel érintett helyzeteket egymással vetik össze annak értékelése céljából, hogy azok az e rendelkezésből fakadó előnyökből ugyanolyan vagy eltérő mértékben részesülnek-e.

115 Végül az Olasz Köztársaság rámutat arra, hogy nem tiltható meg a szóban forgó intézkedések tekintetében, hogy eltérő hatással legyenek az olasz és a külföldi kedvezményezett társaságokra, mivel természetes, hogy az adórendszer a tagállamban illetésséggel rendelkezők tekintetében az adóztatás és a kedvezmények univerzalitásának elvén, míg a külföldi illetésséggel rendelkezők tekintetében az adóztatás területiségi elvén alapul (lásd e tekintetben a Bíróság C-279/93. sz. Schumacker-ügyben 1995. február 14-én hozott ítélet [EBHT 1995., I-225. o.] 31., 32. és 34. pontját, és a C-391/97. sz. Gschwind-ügyben 1999. szeptember 14-én hozott ítélet [EBHT 1999., I-5451. o.] 21–24. pontját).

116 A Bizottság vitatja az Olasz Köztársaság érveit.

Az Elsőfokú Bíróság álláspontja

117 Az EK 87. cikk (1) bekezdése tiltja a „bizonyos vállalkozások[at] vagy bizonyos áruk termelésé[t] előnyben részesít[?]” állami támogatásokat, azaz a szelektív támogatásokat (a fenti 69. pontban hivatkozott Olaszország kontra Bizottság ügyben 2005. december 15-én hozott ítélet 94. pontja). Mindenesetre az állandó ítélkezési gyakorlat szerint az állami támogatás fogalma nem vonatkozik olyan állami intézkedésekre, amelyek különbséget tesznek a vállalkozások között, és következésképpen eleve szelektív jellegűek, amennyiben ez a megkülönböztetés a vonatkozó adórendszer természetéből vagy belső felépítéséből ered (a Bíróság C-159/01. sz., Hollandia kontra Bizottság ügyben 2004. április 29-én hozott ítélet [EBHT 2004., I-4461. o.] 42. pontja, és a C-88/03. sz., Portugália kontra Bizottság ügyben 2006. szeptember 6-án hozott ítélet [EBHT 2006., I-7115. o.] 52. pontja és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

118 Következésképpen mindenekelőtt meg kell vizsgálni, hogy a jelen ügy tárgyát képező adókulcs-csökkentések eleve szelektív jellegűek-e, és adott esetben ezt követően azt is, hogy ezek az Olasz Köztársaság állításának megfelelően igazolhatók-e az olasz adórendszer jellegével és belső felépítésével.

– A szóban forgó intézkedések eleve szelektív jellegűek

119 A szelektivitás feltételének – amely az állami támogatás fogalmának alkotóeleme – értékelését illetően az állandó ítélkezési gyakorlatból következik, hogy az EK 87. cikk (1) bekezdése alkalmazásában azt kell eldönteni, hogy adott jogi szabályozás keretén belül valamely nemzeti intézkedés alkalmas-e arra, hogy bizonyos vállalkozásokat előnyben részesítsen olyan más vállalkozásokkal vagy árukkal szemben, amelyek az említett szabályozás által követett célra tekintettel hasonló ténybeli és jogi helyzetben vannak (lásd a fenti 107. pontban hivatkozott Spanyolország kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 47. pontját, valamint a fenti 117. pontban hivatkozott Portugália kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 54. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).

120 Azonban a jelen ügyben a DL 269/2003 1. cikke (1) bekezdésének d) pontjában és 11. cikkében meghatározott adókedvezmény szelektivitása több tényezéből következik. Először, csak a valamely szabályozott piacon újonnan jegyzett társaságok érvényesíthetik a jövedelemadókulcs-csökkentést a tőzsdére való bevezetés tárgyát követő három évben, illetve vonhatják le adóköteles jövedelmükből a jegyzés költségeinek megfelelő összeget. Továbbá, az ezen vállalkozások, nevezetesen a tőzsdén újonnan jegyzett részvénytársaságok valamely

szabályozott piacon való t?zsdei jegyzésre történ? bevezetésének a 2003. október 2. – azaz a DL 269/2003 hatálybalépésének id?pontja – és 2004. december 31. – azaz a DL 269/2003 11. cikkének megfelele?en a t?zsdén való els? jegyzés határideje – közötti id?szakra kellett esnie. Így a szóban forgó rendelkezések kizárólag azon vállalkozásoknak kedveztek, amelyeknek a fent leírt t?zsdei bevezetése (lásd e tekintetben a fenti 69. pontban hivatkozott Olaszország kontra Bizottság ügyben 2005. december 15?én hozott ítélet 97. pontját) a támogatási program rövid, tizenöt hónapos alkalmazásának id?tartamára esett (lásd e tekintetben és analógia útján az Els?fokú Bíróság T?92/00 és T?103/00. sz., Diputación Foral de Álava és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben 2002. március 6?án hozott ítéletének [EBHT 2002., II?1385. o.] 49. pontját). A támogatási program ugyanis minden más vállalkozást kizár az el?nyeib?l, legyenek azok a t?zsdén már korábban jegyzett társaságok, vagy olyan társaságok, amelyek nem teljesítik vagy nem képesek teljesíteni a t?zsdén való jegyzés feltételeit a támogatási program m?ködésének id?tartama alatt. E tekintetben továbbá meg kell állapítani, hogyan az a megtámadott határozat (18) preambulumbekkezdéséb?l következik, valamint hogyan arra a Bizottság írásbeli beadványaiban több ízben hivatkozik, illetve anélkül, hogy azt az Olasz Köztársaság vitatná, hogy a támogatási program által az alkalmazására el?írt rövid id?tartam lényegében elegend? a t?zsdei jegyzésre történ? bevezetés megtervezéséhez, kezdeményezéséhez és sikeres lebonyolításához, figyelemmel az erre vonatkozó rendelkezésekre, amelyek szigorú szabályokat írnak el? azon vállalkozásokkal szemben, amelyek a jegyeztetni kívánják magukat. Ennélfogva a szóban forgó rendelkezések által nyújtott el?nyökb?l – amint azt az Olasz Köztársaság is elismerte a tárgyalás során – ténylegesen kizárólag azon vállalkozások részesülhettek, amelyek már kezdeményezték a t?zsdén való jegyzésüket, valamint amelyeknél már legalább tervként felmerült a bevezetés, illetve amelyek készek voltak vállalkozni egy ilyen eljárás igen rövid id? alatt való lefolytatására.

121 Amennyiben a támogatási program alkalmazásának id?szaka alatt a t?zsdére bevezetett vállalkozások olyan adókedvezményekben – nevezetesen jövedelemadókulcs?csökkentés és a jegyzés költségeinek az adóköteles jövedelemb?l való levonása, amely tovább növeli az általában levonható költségek mértékét – részesülnek, amelyekhez az olyan vállalkozások, amelyek az említett rendelkezések által el?írt t?zsdére való bevezetést nem teljesítették, nem férnek hozzá, az el?bbi vállalkozások olyan el?nyökb?n részesülnek, amelyek az adórendszer általános szabályai alapján nem illelnék meg ?ket. Ennélfogva a szóban forgó intézkedések szelektívek.

122 Azonkívül a szóban forgó intézkedések szelektívek, amennyiben ténylegesen az Olaszországban bejegyzett vállalkozásokat részesítik el?nyben az ott be nem jegyzett vállalkozásokkal szemben (lásd e tekintetben és analógia útján a Bíróság 203/82. sz., Bizottság kontra Olaszország ügyben 1983. július 14?én hozott ítéletét [EBHT 1983., 2525. o.]). Ugyanis, hogyan azt a Bizottság a megtámadott határozat (30) preambulumbekkezdésében jogosan állítja, a valamely szabályozott piacon a t?zsdére bevezetett vállalkozásoknak nyújtott adózási ösztönz?, az Olaszországban adóköteles összes vállalkozással szemben tanúsított általános adójogi bánásmódtól eltér?en, els?sorban az Olaszországban bejegyzett társaságokat részesíti el?nyben. Egyébként, a fentiekben elmondottakat illet?en, az adókedvezményeket a világszinten elért nyereségükre kell alkalmazni, míg a külföldi társaságok esetében ez csak az Olaszországban elért nyereségükre érvényesíthet?.

123 Ezt a megállapítást nem kérd?jelezi meg az Olasz Köztársaság azon érve, amely szerint valamely intézkedés szelektív jellegét kizárólag azon helyzetek összehasonlításával kell megítélni, amelyekre egyrészt?l vonatkozik, és amelyeket másrészt?l kizár, nem pedig a vizsgált intézkedéssel érintett helyzetek egymással való összevetésével. E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy az EK 87. cikk (1) bekezdése tilt minden olyan támogatást, amely alkalmas arra, hogy „bizonyos vállalkozásokat vagy bizonyos áruk termelését” el?nyben részesítsen, és valamely támogatási intézkedést annak hatásai alapján határoz meg. Nincs tehát akadálya annak, hogyan azt a Bizottság hangsúlyozza, hogy valamely, eleve meghatározott adózói körre korlátozott

intézkedés – a jelen esetben a t?zsdén jegyzett társaságok – nagyobb mértékben részesít el?nyben bizonyos kedvezményezetteket – a jelen esetben az olasz társaságokat, amelyek tekintetében az adókedvezményeket a világszinten elért nyereségükre kell alkalmazni – mint más társaságokat, amelyek szintén kedvezményezettjei a támogatási programnak, azaz a külföldi társaságok, amelyek esetében az adókedvezmények csak az Olaszországban elért nyereségükre érvényesíthet?k.

124 A fentiekben elmondottakból következik, hogy a szóban forgó intézkedések az EK 87. cikk (1) bekezdése alapján „bizonyos vállalkozásokat” részesítenek el?nyben. Meg kell tehát vizsgálni, hogy a vonatkozó adórendszer jellege vagy felépítése igazolja-e az említett rendelkezések által bevezetett megkülönböztetést.

– A szóban forgó intézkedéseknek az olasz adórendszer jellegével és felépítésével való igazolása

125 E tekintetben meg kell állapítani, hogy ha valamely ilyen különbségtétel más célokra alapul, mint az általános rendszer által kit?zött célok, akkor a szóban forgó intézkedés f?szabály szerint olyannak min?sül, amelyre nézve teljesül az EK 87. cikk (1) bekezdésében foglalt szelektivitási feltétel (lásd e tekintetben a Bíróság 173/73. sz., Olaszország kontra Bizottság ügyben 1974. július 2?án hozott ítéletének [EBHT 1974., 709. o.] 33. pontját és a fenti 107. pontban hivatkozott Adria-Wien Pipeline et Wietersdorfer & Peggauer Zementwerke ügyben hozott ítélet 49. pontját). Az ilyen vállalkozások közötti megkülönböztetést bevezet? tagállamra hárul annak bizonyítása, hogy a megkülönböztetést a szóban forgó rendszer jellege és felépítése ténylegesen igazolja (a fenti 117. pontban hivatkozott Hollandia kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 43. pontja).

126 Az Olasz Köztársaság álláspontja szerint az adócsökkentés a szóban forgó támogatási program által érintett társaságok t?zsdei jegyzését el?segít? adózási ösztönz?nek min?sül, mivel minden társaságnak, amely a t?zsdére vagy más szabályozott piacra történ? bevezetését tervezte, jelent?s költségekkel kellett számolnia. Az említett intézkedések tehát azon társaságok sajátos helyzetére vonatkoznak, amelyek a t?zsdére történ? bevezetésüket tervezték, ami objektíve különbözik a többi társaság helyzetét?l.

127 E tekintetben a Bizottság a megtámadott határozat (27) preambulumbekkezdésében pontosítja, hogy a szóban forgó rendelkezések egyetlen, a t?zsdén vagy más szabályozott piacon jegyzett és az ott nem jegyzett vállalatok helyzete közötti, adózási szempontból releváns különbségtételnek sem felel meg.

128 Ellen?rizni kell tehát, hogy a Bizottság helytállóan zárta-e ki a szóban forgó intézkedések és az intézkedések kedvezményezettjeinek sajátos objektív helyzete közötti bármely összefüggést.

129 A két intézkedést ebb?l a szempontból külön kell vizsgálni.

130 Egyrészt, ahogyan arra a Bizottság a megtámadott határozat (27) preambulumbekkezdésében jogosan hivatkozik, mivel a DL 269/2003 11. cikkében el?írt adókedvezményeket a t?zsdei bevezetés alkalmával nyújtották, azokat a kedvezményezett vállalkozások jöv?ben elért olyan nyereségére kell alkalmazni, amely egyáltalán nem függ össze azzal a ténnyel, hogy a kedvezményezetteket bevezették a t?zsdére, sem a t?zsdei bevezetés nyomán viselt költségekkel, sem pedig bármely egyéb, az e sajátos helyzetb?l fakadó állítólagos hátránnyal. Ezenkívül alkalmazásának rövid id?tartamát figyelembe véve a támogatási program szintén nem igazolható sajátos céljaival, nevezetesen a társaságok t?zsdei jegyzésének el?segítésével, mivel számos potenciális kedvezményezettet ténylegesen kizár a programból.

131 Az Olasz Köztársaság egyébként nem látott összefüggést a t?zsdei jegyzésre bevezetett

társaságok sajátosságai – pontosabban a t?kepiachoz való hozzáférés és a szervezési költségek szempontjából a jegyzésb?l fakadó állítólagos hátrányok – és az említett intézkedések között.

132 Következésképpen, még ha feltételezzük is, hogy a t?zsdén jegyzett társaságok eltér? tulajdonságokkal rendelkeznek a t?zsdén nem jegyzett társaságokhoz képest, különösen ami a t?kepiachoz való hozzáférést és a szervezési költségeket illeti, meg kell állapítani, hogy a DL 269/2003 11. cikkében el?írt adókedvezmények nem állnak összefüggésben az említett tulajdonságokkal.

133 Másrészt, ahogyan arra a Bizottság a megtámadott határozat (28) preambulumbekkezdésében jogosan utal, az adóalapból történ? levonás, amelyet a DL 269/2003 1. cikke (1) bekezdésének d) pontja ír el?, és amely tovább növeli az általában levonható költségek mértékét, maga is rendkívüli támogatásnak min?sül. Azonban még ha feltételezzük is, hogy a levonás igazolható a támogatási program által követett azon sajátos céllal, hogy el?segíti a társaságok t?zsdei jegyzését, attól még ismételten meg kell állapítani – ahogyan arra a Bizottság helyesen utalt –, hogy az a program alkalmazásának rövid id?tartamánál fogva ellentmondásban áll a fenti céllal, mivel számos potenciális kedvezményezettet ténylegesen kizár a támogatási programból.

134 Ráadásul, az Olasz Köztársaság állításaival ellentétben, egyáltalán nem ellentmondásos a megtámadott határozat a tekintetben, hogy a Bizottság látszólag kizárta az adórendszer természetére és bel? felépítésére alapított igazolás minden lehet?ségét a DL 269/2003 11. cikkében el?írt adózási ösztönz?k tekintetében (a megtámadott határozat (27) preambulumbekkezdése), elismerve ezzel szemben az igazolás lehet?ségét a DL 269/2003 1. cikke (1) bekezdésének d) pontjában el?írt adózási ösztönz?kkel kapcsolatban (a megtámadott határozat (28) preambulumbekkezdése).

135 E tekintetben a Bizottság az els? intézkedés vonatkozásában jogosan zárta ki a kezdetekt?l az igazolás minden lehet?ségét, mivel az említett intézkedés nem áll összefüggésben a t?zsdére bevezetett vállalkozásokhoz köthet? egyetlen sajátossággal sem, a második intézkedés vonatkozásában pedig annak megállapítását követ?en zárt ki minden igazolást a jelen ügyben, hogy az ilyen intézkedés adott esetben igazolható lenne, mivel a t?zsdei jegyzéshez kapcsolódó költségekre vonatkozik.

136 Ennélfogva azt a következtetést kell levonni, hogy a Bizottság nem sértette meg az EK 87. cikk (1) bekezdését, amikor úgy ítélte meg, hogy a szóban forgó intézkedések „bizonyos vállalkozások[at] vagy bizonyos áruk termelésé[t]” részesítik el?nyben, illetve hogy az említett intézkedések és a támogatási program célja közötti közvetlen összefüggés hiányában azok nem illeszkednek bele az olasz adórendszer természetébe és bel? felépítésébe.

137 Ezt a megállapítást nem kérd?jelezi meg az az állítólagos – az Olasz Köztársaság által hivatkozott – összefüggés, amely a szóban forgó intézkedések és az ahhoz hasonló korábbi intézkedések, nevezetesen a Super DIT között áll fenn.

138 Az Olasz Köztársaság e tekintetben nem bizonyította, hogy létezik ilyen összefüggés.

139 El?ször is, meg kell állapítani, hogy törés figyelhet? meg a két program közötti folytonosságban, mivel a Super DIT?et 2001?ben hatályon kívül helyezték, még ha azt átmeneti jelleggel továbbra is alkalmazták az olyan társaságokra, amelyek 2001. június 30?ig t?keemelésre irányuló ügyleteket hajtottak végre, a szóban forgó intézkedéseket pedig 2003 októberében vezették be.

140 Ezenkívül a két program hatálya teljesen eltért egymástól. A Super DIT azon társaságok

vonatkozásában, amelyek értékpapírjait jegyzés céljából valamely szabályozott piacon bevezettek, az első jegyzést követő három adóévre kizárólag a befektetett tőke emelésének az általános költségeire vonatkozó adókulcs csökkentéseket ír elő. Ahogyan azt a Bizottság hangsúlyozza, a Super DIT célja a bevezetés során az új kockázati tőke bevonásával járó hátrányokat enyhítése, amelynek adózási szempontból való kezelése kevésbé előnyös a kölcsön útján történő finanszírozáshoz képest. Ezzel szemben a szóban forgó intézkedések egyrészt a teljes jövedelemre alkalmazandó adókulcs csökkentéseket, másrészt pedig a tőzsdei jegyzés költségeinek olyan levonását írják elő, amely tovább növeli az általában levonható költségek mértékét.

141 Mindenesetre, még ha feltételezzük is, hogy a két egymást követő intézkedés a folytonosság és kiterjesztés logikájába illeszkedik, ez a szempont önmagában nem elégséges annak bizonyításához, hogy a szóban forgó intézkedések az adórendszer természetébe és belső felépítésébe illeszkednek, mivel – ahogyan az a fenti 75. pontban megállapításra került – a Bizottság nem foglalt állást a Super DIT esetleges állami támogatásként való minősítése tekintetében.

142 Végül az Olasz Köztársaság azon érvét illetően, amely lényegében a tagállamban illetésséggel rendelkezők és a külföldi illetésséggel rendelkezők közötti eltérő bánásmódnak a belső adórendszerrel való koherenciáján alapul, emlékeztetni kell arra, hogy a jelen ügyben a szóban forgó intézkedések hatásai nem magából az adóalap meghatározásából, és így nem az adóztatásra vonatkozó azon megkülönböztető szabályokból következnek, amelyek koherenciáját az Olasz Köztársaság hangsúlyozta. E hatások – ahogyan azt a Bizottság jogosan állapítja meg – inkább abból a döntésből következnek, hogy a szóban forgó kedvezményeket az adóalaphoz kapcsolják, ami idegen az adórendszer logikájától. Más szóval, a kedvezményeket, amelyek célja főszabály szerint a valamely szabályozott piacon való jegyzésre történő bevezetés elősegítése, az adóalapra kell alkalmazni, amely semmiféle módon nem áll összefüggésben a tőzsdei jegyzéssel. Következésképpen, jóllehet a kedvezmény a tőzsdei jegyzésre való bevezetéshez kapcsolódik, a támogatási program végeredményben a gyakorlatban eltérő kedvezményt nyújt aszerint, hogy a kedvezményezett elsőlegesen Olaszországban vagy másutt rendelkezik illetésséggel.

143 A fentiekből következően a harmadik jogalapot az EK 87. cikk (1) bekezdésének megsértésére alapított részében el kell utasítani.

A szóban forgó intézkedéseknek a Közösségen belüli kereskedelemre és a versenyre gyakorolt hatásáról

A felek érvei

144 A negyedik jogalap keretében az Olasz Köztársaság vitatja a Bizottság által a verseny torzítására és a Közösségen belüli kereskedelem érintettségére vonatkozó két feltétellel kapcsolatban lefolytatott vizsgálatot.

145 Az Olasz Köztársaság álláspontja szerint a verseny torzítása fogalmilag a piacon fennálló versenyegyenlőségben bekövetkező változás, azaz olyan hatás, amelyet csak bizonyos idő elteltével lehet értékelni. A Bizottság nem fejtette ki azokat az indokokat, amelyek miatt a vitatott intézkedések – alkalmazásuk rövid időtartama és az általuk érintett alacsony összeg ellenére – önmagukban képesek tartósan megváltoztatni a versenyegyenlőséget. Az Olasz Köztársaság e tekintetben az ítélezési gyakorlatra hivatkozik, amely szerint valamely viszonylag csekély összegű támogatás hatással lehet a kereskedelemre, „ha azt az ágazatot, amelyben a támogatásban részesülő vállalkozás működik, erős verseny jellemzi”, alátámasztva ezzel, hogy a Bizottságnak elemeznie kellett volna – akár összefoglaló jelleggel – azokat az ágazatokat, amelyekben a szóban forgó intézkedések különböző kedvezményezettjei működhetnek, illetve az

ezen ágazatokban fennálló versenyhelyzetet, amit a jelen ügyben teljeséggel elmulasztott.

146 Bár kötelessége lett volna gazdasági elemzés lefolytatása, a Bizottság megelégedett általános megállapításokkal, anélkül hogy különbséget tett volna a közösségi ágazatok és a pusztán nemzeti jelentőségű ágazatok között, annak ellenére, hogy elismerte, számos kedvezményezett ezen utóbbi ágazatokban működhetett.

147 A Bizottság ezenkívül nem bizonyította, hogy a szóban forgó intézkedések működési támogatásnak minősülnek. Ezzel ellentétben az Olasz Köztársaság álláspontja szerint ezen intézkedések célja a társaságok vagyoni helyzetének megerősítése volt azt követően, hogy a jegyzés céljából bevezették őket a tőzsdére. Mivel tehát strukturális természetű intézkedésekről van szó, nem pedig az általános tevékenységet szolgáló támogatásokról, az általuk feltételezetten a versenyre gyakorolt hatást a Bizottságnak megfelelően elemeznie kellett volna.

148 Ami különösen a verseny torzulását illeti, az Olasz Köztársaság álláspontja szerint meg kell állapítani, hogy részletes elemzés – amelyre a jelen ügyben nem került sor – hiányában a megtámadott határozatban figyelembe vett támogatási program kedvezményezettjeinek, vagyis a piac legjelentősebb szereplőinek nyújtott adókedvezmény, amely a kedvezményes adókulcs alkalmazásának három éve alatt összesen 11,7 millió euró megtakarítást jelenthet, önmagában nem gyakorolhat lényeges hatást azok versenyjogi helyzetére, figyelemmel e vállalkozások forgalmára.

149 Végül, mivel az adókulcs csökkentés célja a tőzsdére nemrégiben bevezetett, és így jelentős költségeket viselő társaságok, illetve a tőzsdére be nem vezetett és ott nem jegyzett társaságok helyzete közötti egyenlőség megteremtése volt, ez a csökkentés nem részesítette elnyben a tőzsdére bevezetett társaságokat, és ennél fogva nem vezetett a verseny torzulásához.

150 A Bizottság vitatja az Olasz Köztársaság érveit.

Az Elsőfokú Bíróság álláspontja

151 Az EK 87. cikk (1) bekezdése tiltja az olyan támogatásokat, amelyek érintik a tagállamok közötti kereskedelmet, és torzítják a versenyt, vagy azzal fenyegetnek.

152 E két feltétel értékelése keretében a Bizottságnak nem kell bizonyítania, hogy a támogatásoknak tényleges hatása van a tagállamok közötti kereskedelemre, és hogy a versenyt ténylegesen torzítják, hanem csak azt kell megvizsgálnia, hogy e támogatások képesek-e érinteni e kereskedelmet és torzítani a versenyt (lásd a fenti 69. pontban hivatkozott Olaszország kontra Bizottság ügyben 2005. december 15-én hozott ítélet 111. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).

153 Különösen, ha a tagállam által nyújtott pénzügyi támogatás megerősíti valamely vállalkozás helyzetét a Közösségen belüli kereskedelemben a versenytársaival szemben, ez utóbbiakat a támogatás által érintetteknek kell tekinteni. Nem szükséges tehát, hogy a kedvezményezett vállalkozások maguk is részt vegyenek a Közösségen belüli kereskedelemben. Ha ugyanis valamely tagállam támogatást nyújt egy vállalkozásnak, a belső termelés szintje emiatt fennmaradhat vagy növekedhet, ami azzal a következménnyel jár, hogy a más tagállamokban letelepedett vállalkozásoknak csökken azon lehetősége, hogy a termékeiket e tagállam piacára exportálják. Ezenkívül az olyan vállalkozás megerősítése, amely addig nem vett részt a Közösségen belüli kereskedelemben, olyan helyzetbe hozhatja azt, hogy más tagállam piacára be tud lépni (lásd e tekintetben a fenti 69. pontban hivatkozott Olaszország kontra Bizottság ügyben 2005. december 15-én hozott ítélet 115. és 117. pontját, és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).

154 Még a viszonylag jelentéktelen támogatás is érintheti a tagállamok közötti kereskedelmet, amennyiben élénk verseny van azokban az ágazatokban, amelyekben a kedvezményezett vállalkozások működnek (lásd e tekintetben a T-214/95. sz., Vlaams Gewest kontra Bizottság ügyben 1998. április 30-án hozott ítélet [EBHT 1995., II-717. o.] 49. pontját).

155 Egyébként az állandó ítélkezési gyakorlat szerint amennyiben valamely hatóság olyan ágazatban működő vállalkozást támogat elnyújtása révén, amelyre az erős verseny jellemző, torzul a verseny, illetve fennáll a torzulás veszélye. Ha az elnyújtás mértéke alacsonyabb, a verseny is alacsonyabb mértékben torzul, azonban mégiscsak torzul. Azonban az EK 87. cikkben elírt tilalmat minden olyan támogatásra alkalmazni kell, amely torzíja vagy torzulással fenyegeti a versenyt, amennyiben az érinti a tagállamok közötti kereskedelmet, függetlenül annak összegétől (a fenti 154. pontban hivatkozott Vlaams Gewest kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 46. pontja).

156 A megtámadott határozat (34)–(36) preambulumbekkezdéséből következik, hogy a Bizottság a hivatkozott ítélkezési gyakorlatnak megfelelően megvizsgálta, hogy a szóban forgó intézkedések torzíthatják-e a versenyt, és érinthetik-e a tagállamok közötti kereskedelmet. Álláspontja szerint a szóban forgó intézkedések javítják a kedvezményezett társaságok versenyhelyzetét és pénzügyi kapacitásuk, amelyek így nemzetközi piacokon, illetve olyan piacokon is működhetnek, amelyekre jellemző az élénk verseny, ami ezenfelül elnyel részesíti azokat az olasz kedvezményezetteket, amelyek olyan piacokon működnek, amelyeken Közösségen belüli kereskedelem zajlik. A Bizottság megállapítja továbbá, hogy a kedvezményezett társaságok különböző ágazatokhoz tartoznak, a termelési ágazattól a közszolgáltatások ágazatáig, amelyek nyitottak a nemzetközi versenyre, és hogy az adókedvezményekből fakadó elnyel jelentősek, mivel a támogatási program alkalmazásának három éve alatt kedvezményezettenként elérhetik a 11,7 millió eurót.

157 Azonban, ellentétben az Olasz Köztársaság állításaival, a Bizottság nem volt köteles a verseny „tartós” torzításának bizonyítására, sem pedig arra, hogy részletesebb vizsgálatot folytasson le a szóban forgó intézkedéseknek a kedvezményezettek versenyhelyzetére gyakorolt jelentős hatásáról, még kevésbé forgalmukkal való összevetésére. Az ítélkezési gyakorlat ugyanis nem követeli meg, hogy a verseny torzulása vagy az ilyen torzulás veszélye, illetve a Közösségen belüli kereskedelem érintettsége érezhető vagy jelentős legyen (a fenti 120. pontban hivatkozott Diputación Foral de Álava és társai kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 78. pontja). Egyébiránt, ahogyan az a 155. és 156. pontban kifejtésre került, az Olasz Köztársaság által a támogatás alacsony összege vonatkozásában felhozott körülmény a jelen ügyben nem releváns, mivel a kedvezményezett vállalkozások a versenyre nyitott ágazatokban működnek.

158 Ráadásul, ahogyan az a fenti 87. pontban kifejtésre került, ami a Bizottsággal nem közölt támogatást illeti, az ezen támogatás közös piaccal való összeegyeztethetlenségét megállapító határozatot nem kell kötelezően az ezen támogatásnak a versenyre vagy a tagállamok közötti

kereskedelemre gyakorolt tényleges hatása bizonyítására alapozni.

159 Ezenkívül, ellentétben azzal, amit az Olasz Köztársaság állít, az a tény, hogy bizonyos kedvezményezett vállalkozások olyan piacokon működhetnek, amelyek csak nemzeti jelentőséggel bírnak, szintén nem kötelezi a Bizottságot arra, hogy mélyreható elemzést végezzen.

160 Mindenesetre, ahogyan az a fenti 69. pontban kifejtésre került, a támogatási programok esetén a Bizottság arra szorítkozhat, hogy azok általános jellemzőit tanulmányozza, anélkül hogy köteles lenne minden egyes alkalmazási esetet megvizsgálni annak megállapítása érdekében, hogy e program tartalmaz-e támogatási elemeket. Az a körülmény, hogy adott esetben olyan kedvezményezettek is elnyerben részesít, amelyek csak nemzeti jelentőségű piacokon működnek, nem teszi kérdéssé e megállapítást, amely elégséges az EK 87. cikk (1) bekezdésének valamely támogatási programra történő alkalmazásához (lásd e tekintetben és analógia útján a fenti 69. pontban hivatkozott Olaszország kontra Bizottság ügyben 2005. december 15-én hozott ítélet 91. és 92. pontját, és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).

161 Az Olasz Köztársaság által arra alapított érveléssel kapcsolatban, hogy az adókulcs csökkentés célja lényegében a kedvezményezett vállalkozások által a tőzsdei jegyzésükben fakadóan viselt hátrányok semlegesítése, fontos megjegyezni, hogy az a tény, hogy a szóban forgó állami intézkedések azon többletköltségek ellentételezésére irányulnak, amelyeket a kedvezményezett vállalkozások a tőzsdére való bevezetésük következtében vállaltak magukra, nem mentesítheti ezen intézkedéseket az EK 87. cikk értelmében vett állami támogatásnak való minősítés alól (lásd e tekintetben a C-251/97. sz., Franciaország kontra Bizottság ügyben 1999. október 5-én hozott ítélet [EBHT 1999., I-6639. o.] 47. pontját).

162 Végül, azon megkülönböztetés vonatkozásában, amelyet az Olasz Köztársaság a működési támogatások és a strukturális hatályú támogatások között kíván tenni, meg kell állapítani, hogy a 152–155. pontban hivatkozott ítélkezési gyakorlatnak megfelel-e az nem releváns a jelen jogalap vizsgálata céljából. Ugyanis az olyan vállalkozásnak nyújtott bármely támogatás, amely tevékenységét a közösségi piacon gyakorolja, versenytorzulást okozhat, és érintheti a tagállamok közötti kereskedelmet (a fenti 120. pontban hivatkozott Diputación Foral de Álava és társai kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 72. pontja).

163 Ennélfogva a negyedik jogalapot az EK 87. cikk (1) bekezdésének megsértésére alapított részében, mint megalapozatlant, szintén el kell utasítani.

A szóban forgó intézkedések működési támogatásnak való minősítéséről és a közös piaccal való összeegyeztethetlenségükről

A felek érvei

164 Az Olasz Köztársaság vitatja a Bizottságnak a támogatási program közös piaccal való összeegyeztethetlenségére vonatkozó értékelését.

165 Először is úgy érvel, hogy még ha a szóban forgó intézkedések működési támogatásnak minősülnek is, ez nem zárja ki, hogy azok az EK 87. cikk (3) bekezdésének c) pontja hatálya alá tartozzanak. E tekintetben az Olasz Köztársaság szintén hivatkozik a Franciaország által a francia kikötői ágazat javára végrehajtani kívánt támogatási programról szóló, 1999. december 22-i 2000/410/EK bizottsági határozatra (HL 2000. L 155., 52. o.), amelyben a Bizottság bizonyos körülmények alapján – mint a támogatás korlátozott gazdasági hatása, az a körülmény, hogy a kedvezményezettek kis- és középvállalkozások, illetve a harmadik érdekelt felek kifogásainak hiánya – elismeri a működési támogatás jogszerűségét, amely körülmények a jelen ügyben is

fennállnak. A Bizottságnak tehát el kellett volna ismernie a szóban forgó támogatási program jogszerűségét, vagy legalábbis külön indokolnia kellett volna a támogatási program közös piaccal való összeegyeztethetetlenségére vonatkozó megállapítását, amelyet nem alapíthatott volna a program működési támogatásnak való minősítésére.

166 Másodszor, az Olasz Köztársaság hangsúlyozza, hogy a szóban forgó intézkedések mindenestre beruházási támogatásnak minősülnek, mivel a tőzsdén való jegyzés olyan költségeket foglal magában, amelyek a kedvezményezett társaság vagyoni és strukturális helyzetének megerősítését szolgáló műveletek szükséges velejárói, tehát azok hosszú távú költségeknek, azaz befektetéseknek tekintendők.

167 Harmadszor, az Olasz Köztársaság úgy véli, hogy a szóban forgó intézkedések által követett cél, nevezetesen a tőzsdéi jegyzések növelése és elősegítése, olyan különleges gazdaságpolitikai cél, amelyre alkalmazható az EK 87. cikk (3) bekezdésének c) pontja.

168 A Bizottság vitatja az Olasz Köztársaság érveit.

Az Elsőfokú Bíróság álláspontja

169 Emlékeztetni kell arra, hogy a Bizottság az EK 87. cikk (3) bekezdése c) pontjának alkalmazása során széles mérlegelési jogkörrel rendelkezik, amelynek gyakorlása közösségi összefüggésben megvalósítandó, gazdasági és társadalmi értékeléseket foglal magában. A bírósági felülvizsgálat ezen mérlegelési jogkör tekintetében az eljárási és az indokolási szabályok betartásának vizsgálatára, valamint a megállapított tények tárgyi pontosságának, továbbá a jogban való tévedés, a tényekre vonatkozó nyilvánvaló értékelési hiba és a hatáskörrel való visszaélés hiányának ellenőrzésére korlátozódik (lásd a C-372/97. sz., Olaszország kontra Bizottság ügyben 2004. április 29-én hozott ítélet [EBHT 2004., I-3679. o.] 83. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).

170 Ezenkívül az ítélkezési gyakorlatból következik, hogy a Bizottság határozatának a törvényességét, amely megállapítja, hogy valamely új támogatás nem felel meg ezen eltérés alkalmazási feltételeinek, csak az EK 87. cikk (3) bekezdésének c) pontja keretében kell értékelni, nem pedig a Bizottság korábbi határozataiban követett joggyakorlatra tekintettel, feltételezve, hogy egyáltalán létezik ilyen gyakorlat (lásd e tekintetben a Bíróság C-57/00. P. és C-61/00. P. sz., Freistaat Sachsen és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben 2003. szeptember 30-án hozott ítéletének [EBHT 2003., I-9975. o.] 52. és 53. pontját, és az Elsőfokú Bíróság T-171/02. sz., Regione autonoma della Sardegna kontra Bizottság ügyben 2005. június 15-én hozott ítéletének [EBHT 2005., II-2123. o.] 177. pontját).

171 A jelen ügyben a Bizottság a megtámadott határozat (45) preambulumbekkezdésében arra a következtetésre jutott, hogy a szóban forgó intézkedések működési támogatásnak minősülnek, amelyekre nem alkalmazhatók az EK 87. cikk (3) bekezdésének c) pontjában előírt, az egyes gazdasági tevékenységekre vagy gazdasági területekre vonatkozó eltérések, tehát összeegyeztethetetlenek a közös piaccal, megállapítva, hogy „[a]z intézkedés [helyesen: program] által elrendelt adózási könnyítések [helyesen: adókedvezmények] nem kötődnek bizonyos befektetésekhez, munkahelyteremtéshez vagy bizonyos projektekhez”.

172 Azonban az ilyen megállapítást nem lehet úgy tekinteni, mint amely nyilvánvaló mérlegelési hibát tartalmaz. Ugyanis a szóban forgó intézkedések célja nem valamely gazdasági tevékenység vagy gazdasági terület támogatása, hanem az érintett vállalkozások által a gazdasági tevékenységük körében szokásosan viselt költségek egyszeri csökkentése.

173 Elsőként, azon lehetőséget illetően, amely szerint a támogatási program – akár működési

támogatásként – az Olasz Köztársaság álláspontjával összhangban összeegyeztethet? a közös piaccal, emlékeztetni kell arra, hogy f?szabály szerint a m?ködési támogatásokra az EK 87. cikk (3) bekezdése nem alkalmazható, mivel torzítják a versenyfeltételeket azon a gazdasági területen, amelyen kihelyezték ?ket, anélkül azonban, hogy természetükb?l következ?en alkalmasak lennének az e rendelkezésben meghatározott célok valamelyikének elérésére (lásd az Els?fokú Bíróság T?459/93. sz., Siemens kontra Bizottság ügyben 1995. június 8?án hozott ítéletének [EBHT 1995., II?1675. o.] 48. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).

174 Ezeket a támogatásokat csak kivételes esetekben lehet a közös piaccal összeegyeztethet?nek min?síteni. Azonban, ahogyan az ügy irataiból és a megtámadott határozatból következik, ezeket a kivételes eseteket a jelen ügyben nem lehetett figyelembe venni, illetve azokra az olasz hatóságok sem hivatkoztak, amely hatóságok feladata, hogy minden olyan információt rendelkezésre bocsásson, amely lehet?vé teszi a Bizottság számára a kért eltérés feltételei teljesülésének ellen?rzését (lásd e tekintetben a fenti 170. pontban hivatkozott Regione autonoma della Sardegna kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 129. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot). Ezt a megállapítást egyébként a Bizottság korábbi határozathozatali gyakorlata – már ha ilyenr?l beszélhetünk – sem kérd?jelezi meg, ahogyan az a fenti 170. pontban hivatkozott ítélkezési gyakorlatból is következik.

175 Ezt követ?en, a szóban forgó intézkedések állítólagos beruházási támogatás jellegét illet?en, ahogyan az a fenti 171. pontban kifejtésre került, a Bizottság jogosan zárja ki ezt a min?sítést arra tekintettel, hogy a nyújtott adókedvezmények nem köt?dnek bizonyos befektetésekhez, munkahelyteremtéshez vagy egyedi projektekhez. Egyébként meg kell állapítani, hogy az Olasz Köztársaság nem hozott fel semmiféle bizonyítékot az e min?sítésre vonatkozó állításának alátámasztására.

176 Végül, ami azt a tényt illeti, amely szerint az intézkedések mint a t?zsdei jegyzéseket növel? és el?segít? rendelkezések igazolhatók, különbséget kell tenni a DL 269/2003 11. cikkében el?írt adócsökkentésre vonatkozó értékelés és a DL 269/2003 1. cikke (1) bekezdésének d) pontjában el?írt, a t?zsdei jegyzéshez kapcsolódó költségek adóköteles jövedelemb?l való levonására – amely tovább növeli az általában levonható költségek mértékét – vonatkozó értékelés között.

177 Mivel az adócsökkentés a kedvezményezettek teljes jövedelmére vonatkozik, nem kapcsolódik közvetlenül a jegyzés költségeihez vagy más, a t?zsdére való bevezetésb?l fakadó állítólagos hátrányhoz. Következésképpen semmi esetre sem min?síthet? olyan intézkedésnek, amely a t?zsdei jegyzés el?segítésére irányul. A Bizottság ennél fogva nem követett el nyilvánvaló értékelési hibát e tekintetben.

178 Ezzel szemben, a DL 269/2003 1. cikke (1) bekezdésének d) pontjában el?írt, adóköteles jövedelemb?l való levonás, mivel olyan költségekhez kapcsolódik, amelyek szorosan a jegyzéshez tartoznak, f?szabály szerint úgy tekinthet?, mint amely a t?zsdei jegyzés el?segítésére irányul. Meg kell tehát vizsgálni, hogy a Bizottság nyilvánvaló mérlegelési hibát követett?e el, amikor arra hivatkozott, hogy az említett intézkedés nem az EK 87. cikk (3) bekezdésének c) pontja alá tartozó célt szolgált.

179 E tekintetben emlékeztetni kell arra, a Bizottság az EK 87. cikk (3) bekezdésének alkalmazása során széles mérlegelési jogkörrel rendelkezik, amelynek gyakorlása közösségi összefüggésben megvalósítandó, összetett gazdasági és társadalmi értékeléseket foglal magában (lásd a fenti 169. pontot).

180 Szintén emlékeztetni kell arra, hogy a m?ködési támogatások nem tekinthet?k úgy, mint amelyek az EK 87. cikk (3) bekezdésében meghatározott célok bármelyikének megvalósulásához hozzájárulhatnak, és csak kivételes – a fenti 174. pontban meghatározott – esetekben

engedélyezhetők.

181 Azonban a Bizottság a jelen ügyben kizárta, hogy a szóban forgó intézkedéseket az EK 87. cikk (3) bekezdésének c) pontja keretében igazolni lehetne, mivel azok működési támogatásnak minősülnek. A Bizottság különösen azt állapította meg, hogy „[a]z intézkedés által elrendelt adózási könnyítések [helyesen: a program által nyújtott adókedvezmények] [...] egyszerűen azon adókötelezettségek [helyesen: adóterhek] csökkentését jelentik, amelyeket az érdekelt vállalkozásoknak exporttevékenységük során normálisan be kell fizetniük [helyesen: az érintett vállalkozásoknak gazdasági tevékenységük során rendes körülmények között viselniük kell], és ezért exporthoz kapcsolódó működési állami támogatásnak [helyesen: ezért állami működési támogatásnak] kell tekinteni őket, amely összeegyeztethetetlen a közös piaccal” (a megtámadott határozat (45) preambulumbekkezdése)”

182 Ugyanis, szemben azzal, amit az Olasz Köztársaság állít, a tőzsdén való jegyzés önmagában nem minősül konkrét befektetésnek, mivel nem tekintendő materiális vagy immateriális befektetéshez kapcsolódó költségnek, sem pedig valamely új beruházás során az új személyzet alkalmazásához kapcsolódó költségnek. Olyan összetett műveletről van inkább szó, amelynek révén a tőzsdén jegyzett társaságok olyan pénzügyi célokat követnek, amelyek meghatározott forrásokhoz való hozzáféréshez kapcsolódnak.

183 Egyébként, önmagában az a körülmény, hogy a szóban forgó intézkedések a tőzsdén jegyzett társaságok számának növelését szolgálják – ami az Olasz Köztársaság szerint nemzeti gazdaságpolitikai célnak minősül –, nem elégséges az EK 87. cikk (3) bekezdésének c) pontjában előírt eltérés alkalmazásához. Ugyanis, ahogyan azt az Elsőfokú Bíróság megállapította, a szóban forgó támogatások nem felelnek meg azon két feltételnek, amelyek szerint a támogatásoknak az egyes gazdasági tevékenységek vagy gazdasági területek fejlődését kell előmozdítaniuk, és nem befolyásolhatják hátrányosan a kereskedelmi feltételeket a közös érdekekkel ellentétes mértékben.

184 Ennélfogva meg kell állapítani, hogy a Bizottság nem követett el nyilvánvaló mérlegelési hibát annak megállapításával, hogy a szóban forgó intézkedések a közös piaccal összeegyeztethetetlen működési támogatásnak minősülnek, és azokra az EK 87. cikk (3) bekezdésének c) pontjában előírt eltérések nem alkalmazhatók.

185 Következésképpen, az ötödik jogalapot az EK 87. cikk (3) bekezdése c) pontjának megsértésére alapított részében szintén el kell utasítani.

186 Mindezen megfontolások alapján, mivel az Olasz Köztársaság által előadott jogalapok egyike sem elfogadható, a keresetet el kell utasítani.

A költségekről

187 Az eljárási szabályzat 87. cikkének 2. §-a alapján az Elsőfokú Bíróság a pereszes felet kötelezi a költségek viselésére, ha a pernyertes fél ezt kérte. Mivel az Olasz Köztársaság pereszes lett, a Bizottság kérelmének megfelelően kötelezni kell a költségek viselésére.

A fenti indokok alapján

AZ ELSŐFOKÚ BÍRÓSÁG (harmadik tanács)

a következőképpen határozott:

1) **Az Elsőfokú Bíróság a keresetet elutasítja.**

2) Az Elsőfokú Bíróság az Olasz Köztársaságot kötelezi a költségek viselésére.

Azizi

Cremona

Frimodt Nielsen

Kihirdetve Luxembourgban, a 2009. szeptember 4-i nyilvános ülésen.

Aláírások

Tartalomjegyzék

A jogvita elzményei

1. A szóban forgó nemzeti intézkedések
2. A közigazgatási eljárás és a megtámadott határozat

Eljárás és a felek kérelmei

A jogkérdés?

1. A kontradiktórius elv megsértéséről

A hivatalos vizsgálati eljárást megindító határozat vonatkozásában lényegében a kontradiktórius elv megsértésére alapított első jogalapról

A felek érvei

Az Elsőfokú Bíróság álláspontja

A harmadik jogalaprak a kontradiktórius eljárás elve megsértésére vonatkozó részéről

A felek érvei

Az Elsőfokú Bíróság álláspontja

2. Az indokolási kötelezettség megsértéséről

A felek érvei

Az Elsőfokú Bíróság álláspontja

Az indokolási kötelezettség arra alapított megsértéséről, hogy a Bizottság nem vette figyelembe, hogy az olasz jogrendben létezik egy, a szóban forgó intézkedéshez hasonló tulajdonságokkal rendelkező intézkedés

A megtámadott határozat indokolásának hiánya a szóban forgó intézkedések szelektív jellegét illetően

A megtámadott határozat indokolásának hiányáról a szóban forgó intézkedéseknek a versenyre és a Közösségen belüli kereskedelemre gyakorolt hatása tekintetében

A megtámadott határozat indokolásának a szóban forgó intézkedések közös piaccal való összeegyeztethetatlensége tekintetében való hiányáról

3. Az EK 87. cikk megsértéséről

A tőzsdére újonnan bevezetett társaságoknak nyújtott előny szelektív jellegéről

A felek érvei

Az Elsőfokú Bíróság álláspontja

- A szóban forgó intézkedések eleve szelektív jellegéről
- A szóban forgó intézkedéseknek az olasz adórendszer jellegével és felépítésével való igazolása

A szóban forgó intézkedéseknek a Közösségen belüli kereskedelemre és a versenyre gyakorolt hatásáról

A felek érvei

Az Elsőfokú Bíróság álláspontja

A szóban forgó intézkedések működési támogatásnak való minősítéséről és a közös piaccal való összeegyeztethetatlenségükről

A felek érvei

Az Elsőfokú Bíróság álláspontja

A költségekről

* Az eljárás nyelve: olasz.